

Administrativă
Braşov: pişa mare nr. 30
 Versoski neiranoate nu se
 masec. Manuscripte nu se
 trimite!

Bucureşti:
 Braşov, pişa mare nr. 30
 Inscrise mai primese în Viena
 Zsófia Kassa Zsuzsanna de Tolgo
 (Sto. Maas), Henric Schalk, Alois
 Bernál M. Duka, A. Oppel, J. Don-
 asberg; în Budapesta: A. V. Gold-
 berger Anion Kassa Koltom Bernat;
 în Frankfurt: G. L. Dowe; în Ham-
 burg: A. Steiner.

Preţul inserţiunilor: o seriă
 garmondă pe o colónă 8 cr.
 şi 80 cr. timbru pentru o pu-
 blicaie. Publicaia mai dese
 după tarif şi învalia.
 Seclame pe pagina III-a o
 seră 10 cr. v. n. sau 80 bani.

GAZETA TRANSILVANIEI

(NUMERŪ DE DUMINECĂ 5)

„Gazeta” este în sã-care şi
 ABONAMENTUL PENTRU ARSTRO-UNGARIE
 Pe unã anũ 12 fl., pe sãe lunã
 6 fl., Pe trei luni 3 fl.
 Pentru România şi străinãtã:
 Pe unã anũ 40 franci, pe sãe
 luni 20 franci, pe trei luni
 10 franci.
 Se prenumãrã la tãte ofiiele
 postale din intru şi din afarã
 şi la dd. colectorã.
 ABONAMENTUL PENTRU BRAŞOV:
 la administraie, pişã mare
 Nr. 30, etagiulã I. pe unã anũ
 10 fl., pe sãe lunã 5 fl., pe tre-
 luni 2 fl. 50 cr. Cu dusulã tr-
 asã: Pe unã anũ 12 fl., pe
 sãe lunã 6 fl., pe trei luni 3 fl.
 Unã exemplãrã 5 cr. v. n. sãr
 15 bani.
 Atãtã abonamentele câtã şi
 inseriunile suntã a se plãt
 înainte.

Nr. 25.—Anul LV.

Braşov, Duminecã, 2 (14) Februarie

1892.

Braşov, 1 Februarie v.
 Este unã tristã adevãrã, cã
 rarã suntã aceia, carã învãã din
 pãtãniile lorã proprii, dãr şi mai
 rarã cei ce sciu trage învããturã
 din taptele şi pãtãniile altora.

Şi totuşi câtã de multã, ne-
 sãmãnatã de multã, ar putã câș-
 tiga de pildã Romãni noștri, decã
 arã fi destoinici sã înveãe cãte
 ceva dela dușmanii lorã, decã arã
 fi în stare cãte odatã sã pricãpã
 pe deplinã vorbele și faptele lorã,
 sã pricãpã mai alesã noima, ce o
 au aceste vorbe și fapte față cu
 ei însiși!

Cãtã n'arã putã învãã adã Ro-
 mãniã nãședeni din cãteva rãnduri
 numai, ce le publicã o fãiã
 maghiarã din Peșta în cestiunea
 alegerei viitorului președinte alã
 camerei deputãilorã din Peșta!

Dãr sã vedemã ce a scrisã
 fãiã amintitã

Era vorba, cã cine sã fiã pre-
 ședintele camerei deputãilorã din
 Peșta. Ministrulã Szapary cu ai
 sãi n'au fostã mulțumitã cum a
 condusã Toma Pechy, fostulã pre-
 ședinte în periodulã trecutã, lu-
 crãrile dietei. Acestã li-a fostã
 prea nepãrtinitorã. Prea li-s'a pã-
 rutã, cã este îngãduitorã față cu
 opoziționalii ungurã, cu „tigrișii”
 din stãnga extremã și cu neîn-
 duplicateii luptacã din cãta lui Ap-
 ponyi.

Din cauza acãsta Szapary a
 totã cãutatã sã gãșescã unã pre-
 ședinte mai energicã și mai pe
 poftã lui, dãr nu i-a succesã, pãnã
 ce în cele din urmã a datã de
 vestitulã pașã de odiniãrã din
 Solnocã-Dobãca și Bistriã-Nãșe-
 udã, care a scitã sã și câștãge
 de astãdatã și elã unã mandatã
 în cerculã electoralã alã Șimleu-
 lui-Silvaniei.

Banffy Dezsõ, și-a dãsã Sza-
 pary — este omulã, pe care îl
 cãutamã noi; energicã pãnã la
 violenãã elã va scã sã ținã în frãu
 pe opoziționalã și sã împiedece de

a se mai repeta scandalurile de
 odiniãrã.

Acãstã intențieune au sãmțit'õ
 și cei din opoziția maghiarã și
 djarulã „Budapesti Hirlap,” care
 face slujbe partidei lui Apponyi,
 scrie cu privire la viitãrea numire
 a baronului Bánffy Dezsõ în pos-
 tulã de președinte dietalã, urmã-
 tãrele:

„Elã are renumele unui bãrbatã cu
 minte, energicã și violentã, de care le-a
 fostã fricã și pe care l'au urtitã Sașii și
 Valahii. Dãr dieta ungurãscã nu e o
 adunare comitatensã ardelenãscã și nu
 Valahii și Sașii suntã în opoziție ei domni
 maghiarã, carã cerã o tractare bunã și
 nu se inspãimãntã de umbra baronului
 Banffy Dezsõ, nici chiar de elã însuși.
 Acãsta sã se aibã în vedere.”

Audit'atã? Cu domniã maghiarã
 nu se tractãzã așa, ca cu Valahii
 de pe la Nãșeudã! Cãtã nu ne
 spuã aceste rãnduri! O istoriã
 de unã pãtrarã de veacã, unã pe-
 riãdã de miseriã și de rușinãșã
 umilire pentru fostii grãnițeri, —
 pentru acei grãnițeri, a cãrorã
 steagã a fostã distinsã odiniãrã
 cu mãndra inscripție: „Virtus ro-
 mana rediviva!” (Virtutea romãnã
 reinviatã.)

„Nu suntã Valahii și Sașii, carã
 stau în opoziție!” — Multã dis-
 prețã cuprindã aceste cuvinte, dãr,
 cu durere trebuie sã mãrturisimã,
 și multã adevãrã. Prea multã s'au
 tãrãitã Nãșeudenii dinaintea lui
 Banffy, prea multã s'au umilitã
 dinaintea lui, sãrutãndã vãrga cu
 care îi bãtea.

Trebuie sã înghițã acuma a-
 mara batjocurã, ce-o conținã cu-
 vintele fãiei opoziționale din Peșta.
 Trebuie se vedã ei, descendenții
 vitejilorã grãnițeri, cum nisce im-
 pintenați îngãmfãți se lapedã și
 numai de gãndulã, cã ar putã fi
 priviți și tractãți pe aceeași trãptã
 cu Valahii, carã s'au temutã și de
 umbra baronului Banffy Dezsõ.

Ni-se urcã sãngele în capã de
 rușine și de ciudã, când ne gãn-

dimã la trista însemnãtate, ce o
 au pentru Romãni acele puține
 cuvinte ale fãiei maghiare.

O, de amã scã sã învããmã din-
 trãnsele!

De amã scã sã nãtelegemã ce
 pãcãtãșã și vrednicã de plãnsã
 este sãrtea aceluia, care nu scie
 sã și înalțe fruntea sa cu bãrbãtiã
 și sã și ridice glasulã cu tãriã
 pentru apãrarea drepturilorã sale
 atunci, când mãna sacrilegã se
 atinge de ele, ci se tãrãsece ca
 unã verme și tremurã dinaintea
 tiranilorã sãi!

CRONICA POLITICã.

— 1 (13) Februarie.

Pe cum am amintitã, contele Sza-
 pary, ca sã și asigurãze și pe viitorã pie-
 lea, a fãcutã sã dimisionãze din postulã
 de președinte alã camerei, pe Toma Pechy,
 și a dusã lucrurile pãnã acolo, încãtã
 sã fiã numitã în loculã lui de președinte
 alã camerei ungare baronulã Desideriu
 Bánffy. Alegerea acãsta nu e de locã pe
 placulã opoziției, care ar fi doritã sã
 rãmãnã totã vechiulã președinte și pen-
 tru ciclulã dietalã 1892—1897. D-lui
 Szapary nu-i plãcea de Pechy, fiindcã
 era prea puținã energicã și prea concii-
 liantã față cu opoziționalii, carã îl bom-
 bardau adeseori în camerã. Ca pe viitorã,
 sã nu mai fiã espusã la atãtea neplãceri,
 l'a chãmãtã pe fostulã pașã dela Bistriã-
 Nãșeudã în acãstã onorificã postã,
 dõrã sub conducerea lui desbaterile ca-
 merei vorã merge mai netedã. Ni-se
 pare însã, cã sã înșelã ministrulã-preșe-
 dinte Szapary în credința sa. Dreptã,
 cã fostulã pașã Bánffy este omã energicã,
 ba dõrã chiar unã micã despotã, dãr
 tocmai împãjurarea acãsta va contribui
 în mare mãsurã a se produce scene și
 mai turbulente în parlamentulã maghiarã
 din Peșta. Acãsta o profãtescã printre
 șire și foile opoziționale maghiare. Așa
 „Budapesti Hirlap” dela 11 Februarie n.
 dõce despre Bánffy, cã elã are, ce-i dreptã,
 renumele unui bãrbatã cu rațiune, e ener-
 gicã și violentã, și de elã s'au temutã
 Sașii și Romãni dela Bistriã-Nãșeudã,

dãr camera deputãilorã nu este o con-
 gregațieune comitatensã și în tabãra opo-
 ziționalã nu ședã Sașii și Valachi, ci
 „domni maghiarã”, carã pretindã o
 tractare bunã și carã nu se inspãimã-
 tãzã de umbra baronului Desideriu
 Bánffy, dãr nici chiar de elã însuși. De
 asta sã ținã sãmã br. Bánffy, dõce fãiã
 ungurãscã.

Totdãuna spre sfãrșitulã iernei sã
 lãșescã scãri de rãșboiu. Astfelã și de
 rãndulã acesta i-se scrie din Petersburg
 fãiei englese „Daily News”, cã Rusia se
 pregãtesce de rãșboiu. Guvernatoriã su-
 premã Gurco și Dragomirov au fostã
 chãmãți la Petersburg, ca sã ia parte
 la consiliulã belicã, ce se ține acolo, și
 care va desbãte eventualele planuriã de
 rãșboiu. În înțelesulã acestõrã planuriã
 Gurco va primi comanda supremã peste
 armatele rusescoi, carã se vorã concen-
 tra de a lungulã frontierei Germaniei,
 ãr Dragomirov va lua comanda supremã
 peste armatele, carã vorã fi duse la gra-
 nița Austro-Ungariei. Gurco va primi
 rolã defensivã, ãr Dragomirov ofensivã.

În legãturã cu scãirea acãsta se scrie
 din Berlinã, cã comisiunea budgetarã a
 parlamentuluiã germanã a votatã 61 mili-
 õne mãrcã pentru sporãrea și completãrea
 artileriei germane. Votãrea acesteã sume
 colosale a costatã lungã și agitate des-
 bãteri în sinulã comisiunei. Comisiunea
 a trimisã propunerea guvernuluiã de vo-
 tare a milionelõrã unei subcomisiuni
 deosebite, care în trei rãnduriã a ținutã
 ședințe închise, în carã miniștriã au datã
 lãmuririle de lipsã. Pãnã acum nu se scie
 cu ce și-a motivatã guvernulã votãrea
 sumei de 16 milioane mãrcã pentru sporãrea
 artileriei, dãr se crede, cu dreptã cuvãnt
 cã motivele aduse de miniștriã suntã dir-
 cele mai grave și seriõse, fiindcã nu
 mai așa se pãte esplica, cã însãși co-
 misiunea budgetarã a votatã fãrte re-
 pede creditulã cerutã. Scopulã principãlã
 alã reformei artileriei germane se dõce
 cã este ridicãrea pe același nivõu a arti-
 leriei germane cu cea francesã, care pe-
 cum este scitã, în anii din urmã s'ã
 sporitã în modã însemnatã.

FOILETONUL „GAZ. TRANS.”

Temnița Gherlei.

Cine sã nu se inspãimãnte la auđulã
 numeluiã pusã în fruntea acesteã scrieri?
 Cui nu'i se ridicã pãrulã mãciucã
 în virfulã capuluiã auđindã îngrozitorulã
 nume: „Temnița Gherlei?” Și cu tãte
 acesteã omenimeã a aflatã cu cale a-o
 face și-a o susținã; a aflatã cu cale a-o
 face, ca sã mãrginãscã libertãtea celorã,
 ce au înțelesã greșitã vorba libertate,
 și o susținã, ca sã pocãiascã pe cei ce
 abuzãzã de acãstã darã cerescã. Esistã
 chiar și o injurãturã, unã blãstãmã,
 „Mãnãl'ar temnița Gherlei!” „Mãnã-
 ce-lã fiãrãle Gherlei!” Dãr cea mai mare
 parte din õmenii, carã scõtã din nesoco-
 titele lorã gurã asemenea blãstãmuriã, nu
 sciu ce dõcã, nu sciu ce i temnița Gherlei.

Sciu, iubite cetitorã, cã nu bucurosã
 auđã rãstindã-se acãstã nume și pãte mai
 bucurosã ai cetiã ceva mai plãcutã, mai
 atrãgãtorã, dãr iertã totuși, decã te rogã,
 sã aibã bunãtate a intra cu mine între
 zidurile acelei temnițe, numai pentru
 trei ore, cãtã am petrecutã și eu în ea,

și dupã eșirea de acolo, sunt sigurã,
 cã numai din nesocotinãã nu-ți va mai
 veni gustulã de-a trimite pe nimeni
 acolo.

Sã vedemã așa-dãrã mai întâiu, ce
 este Gherla?

Gherla (Armenopole, Napoca,) este
 unã orașelã armenescã în Ardãlã, lângã
 Someșulã micã, depãrtatã de Deeșã (unde
 se împreunã Someșulã micã cu celã mare)
 numai de 2 ore pe josã. Aci se fi fostã
 Napoca imperatorilorã romanã, cãci de
 și unii dõcã, cã Napoca ar fi fostã unde-i
 Clușulã de ađã, nu se pãte crede, de-õre
 ce unde-i Clușulã de ađã, a fostã pe acele
 vremiã cetatea Claudia, (Claudius, Claude
 Claustum, Clausa, Clusa, de unde Ro-
 mãniã'i dõcã Clușiu*) ori Claudiopolis (și
 nu Claudiopolis.)

La pag. 24 în opulã „Ó és Új Dã-
 cia”, de Huszti, tipãritã în Viena la an.
 1791, stã scrisã: „De aiciã vine, cã Va-
 lachii (carã în Ardealã în cea mai mare
 parte suntã rãmãșãite de ale vechelõrã
 coloniiã romane) acesteã numiriã încã și as-
 tãđã îi dõcã Clușiu”. — Pe unguresce:
 „Innen vagon, hogy az Oláhak (kik
 Erdélyben nagyobbãra a Régi Romãi

Gherla de ađã e unã orașã pacãnicã,
 cu strade drepte și pavate, cu stațiune
 de trenã, postã și telegrafã, reședința
 unui episcopã românã de legeã gr. cat.
 și a capitululuiã acelei episcopii; are se-
 minarã teologicã românã gr. cat., prepa-
 randiã romãnã totã gr. cat., școlã ele-
 mentarã romãnã și gimnasiu inferiorã
 armenescã (cu limba de propunere ma-
 ghiarã). Mai are Gherla o promenãdã
 frumõsã, pãte cea mai frumõsã în totã
 Ardealulã, lucratã dupã unã planã es-
 celentã de unulã din robiiã cetãțiiã Gherla,
 acum vre-o 27 de ani. Robulã acela —
 mi-s'a spusã — pentru-cã a fãcutã acelu
 planã, dupã una din promenãđile Vie-
 nei și pentru-cã l'a eșecutatã atãtã de
 bine, cãpãtã agrãțãrie și deveni grãdi-
 narulã acelei promenãđi, dãr nu multã
 se bucurã de libertate, cãci deși la în-
 ceputã se purta bine, la cãțiva aniã îi

Coloniãknak maradványai ezt a régi Ne-
 vezetet még ma-is tsupán így nevezik
 ki: Clus”. Va sã dõcã scriitoriã ungurã
 neșoviniștã din vãculã trecutã recunos-
 ceau, cã noi suntemã urmașiã ai coloniiã-
 lorã lui Traianã.

veni ãrãșiã dorulã hoșilorã. Elã se as-
 cunse armatã sub patulã unui bocotant
 din aceluã orașã, cu scopã ca peste noptã
 sã-lã ucidã și jãfãscã, dãr fã aflatã
 datã pe mãna justițieiã și trimisã la
 temnița din Ungaria, pare cã la Mun-
 oacu, unde și peri.

Locuitoriã orașuluiã Gherla, parte
 cea mai mare, suntã Armeniã, — negus-
 toriã și speculanțiã. Casele lorã suntã me-
 tãte de piãtrã și cu esteriorã plãcutã
 Mai suntã în Gherla și Romãniã, în su-
 burbiulã numitã Candia, spre nordã
 vestã dela orașulã Gherla, și în giurulã
 cetãțeiã Gherla, cã e deosebire între cã-
 rașulã și cetatea Gherla.

Cetatea Gherla a edificatã Georg
 Martinusiu (1550) din piãtrileã cetãțiiã Ur-
 gurașuluiã (Bálványos Várallya), ruinatã
 de elã. În acãstã cetateã își ținã Marti-
 nusiu apoi tesauriiã sãi, cãci scrie I. V.
 Rusu în Compendiuã de Istoriaã Transi-
 lvãniei, pag. 246—247: „Castello ucisã
 pe Martinusiu la Vințulã de josã noptã
 în casa unde dormia. Acãstã ucidereã
 întãmplã la 17 Decemvãre 1551. Cadã-
 vrulã lui Martinusiu zãcã mai 2 șept

Regele Portugaliei, Don Carlos, după cum am anunțat și noi, a renunțat la o parte din lista sa civilă, în favorul supușilor săi, cari sunt în miserie. Iată scrisoarea prin care anunță regele, hotărîrea sa: „De ore ce eu și familia regescă voim să fim cei dintâi, cari voim să contribuim la alinarea suferințelor celor nenorociți, aducem la cunoștință, că renunțăm la douăzeci de procente din dotăciunea noastră, până când va dura acesta miserie înfricoșată. — Lista civilă a regelui constă din 520 contos de Reis à 4500 mărci, așa cu totul 2,340,000 mărci (aproximativ 6 milioane florini). E de notat că regele Portugaliei, deși nu e tocmai prea tare bogat, cu toate acestea a adus această jertfă pentru poporul său. Privitor la această știre se scrie din Madrid, că senatorul ducele de Roca, a pus întrebarea, că ore regele Spaniei, va renunța și el ca și regele Portugaliei, la o parte din lista sa civilă. Ministrul de finance răspunde, că întrebarea aceasta nu e la locul său, și e neoportună.

SCRILE ȚILEI.

— 1 (18) Febr.

Alegerile în România. Astăzi s'au început în România alegerile pentru corpurile legiuitoare. Toate partidele s'au grupat de astădată în două tabere mari, cari stau față în față: conservatorii dela guvern și liberalii din opoziție.

Voturi false de alegeri. In contra președintelui electoral din Salonta mare Ștefan Șanțha s'a făcut arătare pe baza § 181 ală codului penal. Paragraful acesta prevede, că membrii unei comisiuni de votare, cari introduc în protocolul de alegere voturi dela omeni, cari n'au votat, sunt a se pedepsi cu închisoare până la 5 ani. Locuitorii români din satele de prin prejură au povestit unora și altora, că mulți dintre ei au votat în locul altora, și că în chipul acesta și-au câștigat bani frumoși. Așa s'a dovedit, că alegătorii comunei Kardo au rămas acasă (pote vor fi observați pasivitatea — Red.) și că pentru ei au votat alții. Ună anumită Ioan Opreșu a votat în locul lui Gavril Marin și a altora. — Mari și minunate sunt minunile guvernamentalilor.

O deputație la ministrul Csáky. Sub conducerea deputatului Molnar Antal a mers în 11 Februarie n. o deputație la ministrul de culte și instrucțiune publică, în numele orașului Gherla, care a votat, din incidentul mileniului, o sumă de 200,000 fl. pentru edificarea unui gimnasiu superior cu limba de propunere maghiară în Gherla. Primind deputația, ministrul Csáky dișe, că nu hesităză a recunoșce, că înființarea astorfelului de institute este

un obligament cetățenesc mai ales acolo unde ideea de stat maghiar cere o astfel de împlinire a datoriei cetățenesci. — Numai atât am voit să notăm de astădată,

La alegerea din B. Huedin. Contrar șcirei publicate într'unul din numerii trecuți ai foii noastre, „Egyetértés“ primesce o scrisoare dela candidatul opozițional Brody Lajos în care se dișe, că la sfatul și spriginul bărbatilor de încredere ai partidei independente și dela 48, el își va susține candidatura la alegerea din Huedin, ce se va face în 17 Februarie n., în potriua tuturor presiunilor guvernamentalilor și deci nu va repăși față cu Barsay. — Se vede dără, că opoziționalii au de gând să insceneze nouă scene turbulente în Huedin.

Furt în castelul din Corfu ală M. S. împărătesei. Diarului „Egyetértés“ i se scrie din Corfu, că în castelul M. Sale împărătesei și reginei, s'a săvârșit un furt la 29 Ianuarie. Hoții au pătruns noaptea în paroi și au furat două statuete de bronz. Totu personalul de serviciu ală castelului a fost ascultat de poliția și mare parte din acestu personal este deținut.

Impărătesa Elisabeta bolnavă de influență. Se telegrafiază din Viena, că M. Sa împărătesa și regina este bolnavă de influență, așa că este nevoită a pădi casa. Bóla nu este periculoasă.

Fecunditate rară. Ni-se scrie, că femeia Dohia lui Constantin Opreanu din Poiana, comitatul Sibiiului, a născut la 7 Februarie c. de-odată 4 băieți — toți patru feciori, cari au fost devoltați și în stare normală. În sara aceeași zile au fost botezați toți patru în biserica de acolo, fiind de față un publicu foarte numeros. Până în 9 Februarie însă trei din ei au răposat. Mama se află bine. Ea mai are încă 5 copii, cari toți sunt în viață.

Reuniunea maghiară de gimnastică și scrimă din locu, va da o petrecere cu joc în sala dela hotelul centralu „Nr. 14“ la 20 Februarie n. Inceputul la 8 ore sara. Prețul de intrare pentru persoană 1 fl. 50 or., pentru familie de 2 membri 2 fl., pentru familie de trei membri 3 fl. v. a.

Esundări. Din Pojunt se telegrafiază, că riul Moravia a început să se umfle și să iese din țărmuri. Comuna Magasfalu și împrejurimea e amenințată cu primejdie. Comunicația poștei este întreruptă. — Totu despre o astfel de esundare se telegrafiază din Schaerding, că Dunărea a crescut la nivelul de

210 cm.; adecă a crescut cu 95 cm. peste nivel. La Linz încă a crescut Dunărea cu 172 cm. peste nivelul normalu.

Zăpada în com. Ung. Se scrie din Ungvar, că de câteva zile ninge mereu. Zăpada e grosă de o jumătate metru în toate părțile din comitatul Ung; cu toate acestea însă riul Ung esundeză.

Oprirea importului de carne în România. Guvernul român a interdiș importul de carne din Ungaria în România. Și cărnurile provădute cu certificate sanitare vor fi confiscate și nimicite de către oficiile vamale române.

Furnizarea de postavă. Direcția reg. ung. a postelor și telegrafelor a publicat pertractarea de oferte pentru furnizarea materilor de postavă, ce se recere pentru personalul de serviciu pe timpul din 1 Augustu a. c. și până la 31 Iulie 1893. Materia de postavă să fi de următoarele colori: cenușă, vânăta, roșă, precum și materie pentru bluse. Informațiunile mai detaliate se pot lua la biroul camerei comerciale și industriale din Brașov.

Influenza. Din Paris i se scrie diarului „N. Fr. Presse“: Profesorul Cornil a făcut un raport în academia francesă despre cercetările sale asupra influenței, cari adevăresc rezultatul cercetărilor făcute de Babeșu, Canon, Pfeifer etc. Profesorul Cornil dișe, că prioritatea descoperirii bacilului influenței i se cuvine doctorului Babeșu din Bucuresci, care l'a descoperit deja în 1890.

Bală mascată de elită. Facem atenți, că invitările pentru balul mascat de elită, ce se va da în 17 Februarie, n. c. se pot reclama la comitetu și adecă la d-lu Carol Zeidner, (prăvălia de galanterii, Tîrgul florilor).

Șefu al partidei uniōniste din camera comunelor din Londra, a fost ales cu unanimitate Chamberlain.

Lupi în Italia. Din cauza gerului din Italia sudică, lupii se coboră din munți spre șes; așa în zilele trecute a fost atacată de șapte lupi o caruță de țeran. Un cal a fost ucis, er doi țeran greu răniți. Din norocire celorlalți călători, purtând arme, li-a succedat să ucidă o parte din lupi, er pe ceilalți să-i pună pe fugă.

Geruri cumplite. În guvernamentele bantuite de fomete din Rusia este un geru cumplit. În Pensa a fost în zilele trecute 37, în Kopolov 36, în Saratov 35, er în Astrahan 30 grade de frig. Aducerea lemnului din pădure este împedecată, deoarece cei mai mulți cai au fost tăiați pentru hrană.

Tabloulă alegerilor dietali.

Publicăm astăzi un reasumat din mulțimea corespondențelor, ce le-am primitu cu privire la decursul alegerilor de deputați dietali din acestu an. Parte din aceste corespondențe le-am publicat la timpul său în totă estensiunea lor, parte însă din cauza lipsei de spațiu ne vedem siliți a-le reasuma numai pe scurtu, ținendu sēmăși de rectificările și de lămuririle, ce le-am primitu mai târziu. Eată-le:

În cercul Deșului și peste totu în comitatul Solnoc-Dobeca li-s'a datu primarilor poruncă, ca pe toți alegătorii să-i ducă la alegere și să-i facă să voteze pentru guvern, căci la din contră își vor perde slujba. S'a plătitu pentru un votu câte 3—8 fl. Într'o comună gendarmii au închis pe alegătorii într'o casă și nu i-au lăsatu nici cu nevestele lor să potă vorbi până nu voru vota; er în Deșu nise alegătorii au fost înșelați într'un birtu și acolo au fost închiși și constrinși să rămână până la votare. În Chișdiu honvedii unguresci au pușcatu asupra Românilor, cari nu voiau să ia parte la alegere, — trei inși au fost greu răniți. Din Codoru spanul Bornemisza i-a dusu pe Români la urnă între baionete. Români în totalu s'au purtat bravu, afară de preoții Perhaița din Sichișul inf. și Vaida din Gârbo.

În cercul Aiudului alegătorii români au fost amenințați, că dacă nu vreu să mergă de bunăvoie la alegere, voru fi duși cu puterea. Unde n'au putut face trebă cu intimidările, solgăbirii și-au încercat noroculu cu ban, promitend căte o sumă anumită fiăcărui alegător. Mai ticălosu s'a purtat preotul gr. or. din Mihalța, Ionu Pataki, cu fiul său Alexandru Pataki, invetătoru totu în acea comună.

În cercul Șimleului s'a împărțit pentru corumperea alegătorilor rachiu până la grăță. La ospetulu, ce s'a datu în comuna Maladia, unui Român, ce nu mai putea bea, primarul Duha Geru a poruncit să-i tórne cu torceriul rachiu în gură, până când bietulu omu a cădutu amețit la pământ. Duha a început apoi a-l străpunge cu un fier ars în focu, așa că nenorocitul zace acum plin de răni grele. Primarilor din toate satele li-s'au împărțit stéguri cu inscripția lui Banffy Denzso și li-s'a datu poruncă sub pedepsă grea, ca fiă-care să ducă la urnă pe alegătorii din comuna sa, în favorul lui Banffy. S'a plătitu de votu câte 1 fl. și cărușia; beutura și demoralizația la culme, alegătorii au fost duși la urnă beți.

mâni neingropat. În urmă, punenduse într'unu sioriu de jos, se transportă la Alba-Iulia și se înmormântă în biserica cea mare. *Tesaurii lui, aflați la Vințulu de jos și la Gherla...*

Dăr, dacă lucrul stă așa cu tesaurii lui, atunci el nesmintit nu la 550, ci multu mai de timpuriu va fi elificat cetatea Gherlei.

Inchis între zidul înaltu circumferic, ce încungură cetatea lui Martinișu, mai e un edificiu colosalu cu 3 idicături, edificat de stat la 1859. Ambele clădiri sunt zidite în formă de paralelograme, lungite dela sud spre ord. Locul dintre zidul circumferic și castele este atât de bine cultivat și e rob, sub conducerea superiorilor, e aduce venit forte mare funcționarilor, ce-lu posedă ca grădini de leume. Acolo afli legume și pome de totu soiulu.

Castelul cel vechiu e aș închiștea robilor, er cel nou servește ca laboratoru său lucrătoare, unde robii luă deosebitele măestrii.

Să intrăm în castelul cel vechiu!

În partea din jos (parteru) este cuptorul cel colosalu, unde se cōce pâne pentru sutele de sclavi deținuți acolo; totu în parteru mai sunt magazinele pentru proviantu și bucătării. În prima ridicătură sunt celulele robilor de nou intrați. Acestea trebuiesc privite cu mare atențiune, căci în ele își petrec timpul câte-va zile, ori chiar și săptămâni, prizonerii, îndată ce au fost încuștrăți acolo, până dau semne de părere de rău și de îndreptare. Celula are o ferăstră spre apus, provădută cu gratii de feru, ea e cam lungă, situată dela ostu spre vestu, mică numai câtu începe în ea un patu, și mai rămâne puțin locu pentru vasulu cu apă și alte vase neincungurate de lipsă, și pentru mișcări dela ferăstră până la ușă. Ușa este de feru ori de lemn și îmbrăcată în feru cu încuștră masivă. În mijloculu ușei este o gaură, prin care ai pute băga o nucă; ea are dinafară, în coridoru, o ușiță de feru, câtu palma de mare; pe acolo privesc păzitorulu mișcările sclavului, când vré, și er o închide. Robulu însă nu-și pote

deschide nici ușița cea mică spre a-și pute delecta ochiulu în privirea celor ce trec prin coridoru.

În primele zile sclavulu nu are nici o ocupațiune, este ținutu acolo în nelucrare, și în modulă esta timpul îi trece atât de cu greu, încât ar preferi ori ce muncă, fiă câtu de grea, numai să-i fiă ertat a o duce în deplinire, — dăr pace! de lucru nu i-se dă, până nu a datu dovești de căire și îndreptare. Vădurmă pe un astfel de nenorocit, care de patru zile sta singuru în celula sa, fără vre-o ocupațiune, fără de a vorbi cu cineva unu unicu cuvântu, fără de a avé în giurul său vre-unu obiectu, afară de patu și de vasele de lipsă. În momentul, când păzitorulu, la cererea înșoțitorulu meu, dete la o parte mica ușiță de feru, ce acoperea gaura din mijloculu ușei, nenorocitul stetea ca o statuă mută în mijloculu odăei lui, cu mâinile ridicate spre ceru, cu fața plecată spre pământu, galbinu ca făclia cea de cără. Te lovia o milă vedendulă astfel stând, tăcutu și nemișcatu, ca unu Nepomuc, pe o punte. Înșoțitorulu

meu, preotulu român gr. c. al penitențiarulu, d-lu Hodoreanu, porunci de se deschise ușa și intrarmă la acelu nenorocit, unde d-sa îl întrebă, cum se află, și-lu mângăia cu vorbe în adeveru părintesc, recomandându-i să se rōge neîntrerupt la Dumneșu, care înalță și smeresce, răsplătesce și pedepsece pe fiă-care după faptele sale. Mănită până în adencul sufletulu, eșirăm din celula aceea, sclavulu ne petrecu cu priviri rugătoare, nefindu i permis a dișe ceva.

În altă celula vedurmă altu sclavu, omu bătrân de vre-o 55 până în 60 de ani. Elu încă era singuru, dăr trecuse peste prima probă, deduse dovești de căință și de coregere, deci era mângăiatu măcaru în câtva: i se dăduse adecă posibilitatea de a omori vremea, — primise permisiunea de a lucra. Elu scărmana lână. Acesta era fericit pe lângă cel din celula cealaltă, căci deși era singuru și deși nu avea nimic mai multu, decât cel dintău, dăr avea libertatea de a lucra. Astfel, cu lucrulu, deși monotonu, îi trecea încâtva mai ușor tim.

Mai rău s'au purtat Românii din Cosniciul de sus și Cosniciul de jos, de unde au votat pentru Banffy, după manul cel mai mare al nostru, vre-o 40 de înși. Totuși asemenea au făcut și ticăloșii învățători: Victoru Catona din Vălcău român, Radu Gavrilă din Aleșu și învățătorul din Iașu.

In cercul Mureș-Ludoșului s'a făcut mare presiune asupra alegătorilor prin haita funcționarilor ungurești, mai ales însă a notarilor. Beutura din grosu la început, după alegere însă alegătorilor li s'a dat cu piciorul și s'au întors acasă leșinați de fome. Mai brav s'au purtat Românii din Iclăndel, mai ticălos subnotarul Vasile Turcu. Preoțimea și inteligența română peste tot s'a purtat bine, cu excepția preotului Mihail Cioudi din Săcalu și învățătorul său Ioan Laurențiu, cari s'au făcut de risu între colegii lor luându parte la alegere.

In cercul Bistriței mare presiune s'a făcut asupra alegătorilor prin notari. Corupțiunea la ordinea dălei: tocana, rachiu și bani, pe lângă aceea pentru trăsura de 3 fl. în sus. Românii însă peste tot s'au purtat bine și nu și-au vândut sufletele lor. Mai brav s'au purtat Românii din Șeuțu; ticălos învățătorii Ciucea și Dojor din Nușfalău.

In cercul Oraviței s'a plătit câte 1 fl. de vot și prețul trasurilor. Românii s'au purtat foarte brav, afară de cei din comuna Săcașu, cari s'au lăsat a fi înșelați la urnă de slugarnicul lor primar Alecsa Segescu. Miserabil s'a purtat protopopul gr. cat. N. Rusu din Tigvanu mare și preotul gr. cr. Petru Popoviciu din Ciciova montană.

In cercul Beteanului, cu excepțiunea primarilor, Românii n'au luat parte la alegere. Cei din cercul Teușului însă s'au purtat prost.

In cercul D.-St.-Mărtinului Românii s'au purtat foarte brav. Nici un preot, nici un învățator n'a luat parte la alegere. Poporul român în totalu s'a ținut strins de conclusele conferenței naționale din Sibiu și afară de notarii Bianu și Moldovanu din Velțu și de câțiva primari, s'a abținut în mod exemplar de la alegere. Sașii ni-se scrie, că s'au purtat prost și foarte slugarnic. Ei s'au prezentat la alegere cu muzică, cu steguri ungurești și în număr mare, așa că pe candidatul apponyistă Pekri Sándor l'au făcut să se retragă și astfel a fost proclamat guvernamentalul Apáthy Dénes.

In cercul Bradului și alu Baii de Crișu Românii s'au purtat rău, mai rău câte ce ori unde. Ei au fost duși la urnă și înșelați în modul cel mai ticălos parte de înșiși preoții și conducătorii lor, parte de adversarii noștri,

cari nu s'au ferit nici de cele mai murdare mijloace de corupțiune. Un număr însemnat de preoți și învățători se dice, că ar fi luat bani pentru cari apoi poporul și-l'au lasat pradă în gura lupilor. Voturile se licitau pe întrecute cu prețul de la 5—10 fl. Preoții Borza și Ardeu din Dupăpătra și-au dus poporul la alegere și apoi au luat-o la sănătoasă ca să nu-i vadă lumea. Totuși asemenea se dice c'ar fi făcut preotul din Ormindea și cu soții săi Drăganu și Cosma. Au luat parte în persoană preoții: Romanu din Luncoiu, Boticiu din Bucuresci, Ioan Fejér și Ioan Stefie din Târnavă, Ioan Vladu din Tomeșdi, Simeon Mieluța și Ioan Mieluța din Riscuța, Hardușu din Baldoșin, N. Florea din Tiușești, Dălu din Leonțu, Simeonia din Prihodisce, Hărăguș din Blășeni, Coste din Vaca, Jurca din Cebea, Irimie din Mesteacănu, Popu din Bucuresci, Tudoranu din Curechiu și Câmpănu din Rovina. Dintre învățători: Terente Mieluța din Riscuța, N. Golea din Cănelu, Turcu din Vațu, Safta din Luncoiu etc. Mai bine s'au purtat Zdrăpțeni, Criscioreni și mai ales Brădenii, cari n'au prea lăcomit la arginții lui Iuda.

In cercul Turzii unii alegători români au fost luați între husari și cu forța au fost duși la alegere, pentru căte un vot se oferia chiar până la 50 fl., dăr au fost Românii bravi, cari nici cu modul acesta nu s'au lăsat a fi înșelați, ci au respins cu dispreț arginții lui Iuda. Nu totuși așa au făcut preoții Vasiliu Lucaciu din Iara, Macaveiu din Sălciova și Isaia Tordai din Ofenbaia, cari s'au vândut contrariilor noștri cu poporul cu tot.

In cercul Vinului de jos se licitau voturile cu câte 6—15 fl. Corupțiunea a fost la culme, săptămâni întregi alegătorilor li s'au pus la dispozițiune căroiunele cu beutura. Mai rău s'au purtat Românii din Vaidasig, dintre cari unii două săptămâni au petrecut prin șanțuri morți de beți, și în ziua de alegere corțeșii jidani și maghiari i-au dus la urnă cu șupa. Intre slabi aceștia locuiau întâi în ocupă bătrânului Ionu Stoica, care și altădată s'a făcut unelta dușmanilor noștri; apoi nepotul său I. Stoica tinărul, Toma și Petru Hopârteanu, Alecsa Grindeanu, Petru Orosanu, Ioan Boldor. Aceștia sunt lăpădaturile Românilor din Vaidasig, cari înaintea confrăților lor din întregu cercului s'au făcut de risu. Toți ceilalți s'au purtat mai bine. Bravi au fost Românii din Luna, Grindă și Feldiôra, afară de primari; din Sănmărtinul Sărat și din Vereșmortu nici primarii n'au luat parte la alegere. Preoții și învățătorii toți s'au purtat brav.

Duminea viitoare vom continua, arătându decursul alegerilor și în alte cercuri electorale locuite de Români.

Din România.

Craiova, 25 Ianuarie 1892.

Domnule Director!

Liga pentru *Unitatea* culturală a Românilor, secțiunea Craiova, a avut ieri o mare sărbătoare. V'am scris cu altă ocaziune, că ziua de 24 Ianuarie, este pentru Ligă o înnoită sărbătoare. În această zi, Liga serbează întâiu mărețul eveniment al Unirii celor două provincii românești, a Moldovii și a Țării românești, într'unu singuru stat, care astăzi este regatul român, și al doilea aniversarea constituirii ei în societate.

Și anul acesta, ca și anul trecut, serbarea a avut loc în teatrul numit Teodorini, cel mai mare și cel mai frumos local, ce-lu avem în Craiova, pentru solemnitate.

Teatrul, splendid iluminat, cu lumină electrică, era și frumos decorat cu verdetă, flori naturale și drapelul național, între cari în fruntea scenei, drapelul Ligei.

La ora 10 seara, teatrul era plin, și mulți, ne mai având loc, au fost nevoiți să se înapoeze. Totu ce are Craiova mai distinsă, dame, domnișore și bărbați, au luat parte la această sărbătoare. Cu deosebire bine reprezentată a fost brava noastră oștire, în frunte cu distinsul general și simpaticul cetățean G. Angelescu, comandantul primului corp de armată, care prin nobilele sale sentimente, prin tactul și manierele fine, a știut să atragă simpatiile tuturor Craiovenilor. Mai era de față generalul Crăvescu; Colonelii Giurgutu, Sachelarie și Fotino. Numele celorlalți D-nii oficeri, imi scapă, fiind foarte numeroși.

Pe scenă se afla Comitetul Ligei în corpore, în frunte cu înfatigabilul său președinte, D-nu P. Chițu, decanul advocatilor din Craiova și district.

Solemnitatea s'a început cu o piesă musicală executată de muzica militară și compusă pentru această ocaziune de șeful muzicii Căpitanu Fotino, după care D-lu Chițu, într'unu admirabil discurs, a arătat marea însemnată a zilei de 24 Ianuarie, relevându, cum la 1859 prin unirea a două din provinciile Daciei Traiane, s'a realizat o parte din dorințele și aspirațiunile, cari constituiesc idealul neamului românesc, ideal pentru realizarea căruia au luptat mai multe generațiuni, începând de la Mircea celu Bătrân, Ștefanu cel mare și Mihaiu Bravul, aducându elogiuri bărbaților generației bătrâne, cari au luptat din respect, și cari puseră Europa întregă într'o mișcare favorabilă țărilor române și ideii de unire; dezvoltă apoi cu multă căldură scopul, ce urmărește Liga din regat, și termină vorbind de limba română din provinciile supuse, recitând versurile bardului Transilvaniei Mureșianu.

Acest discurs a fost de mai multe ori întrerupt și acoperit din partea publicului cu cele mai frenetice aplauze și D-lu Chițu viu felicitat.

După D-l Chițu, tinărul și distinsul, avocat M. N. Seulescu, fost deputat în Cameră, declară „Răpirea Bucovinei” și „Oda la ostașii români”, ambele de nemuritorul Vasile Alexandri. Tinărul și distinsul avocat N. P. Guranu declară: „Oda la Transilvania” de Gr. Gra-

mătescu și tinărul profesor la Liceul de aici, M. V. Coloianu „Dela Nistru până la Tisa”, de Eminescu. Tote aceste declamațiuni au fost salutate de public cu aplauze furtunoase.

Cel mai sublim moment însă a fost jocul român de peste Carpați „Mureșana” a executat de trupa societății dramatice, în costum național. Când au intrat în sală acești călușeri în costumele lor pitorești, se părea, că o solie a sosit din Transilvania, ca să ne aducă salutările fraților noștri și să ia parte la serbarea noastră. Entusiasmul și emoțiunea publicului era la culme. Aplauzele frenetice nu voiau să mai ia sfârșit. Pe urmă a început balul, care a ținut până dimineața la ora 4, când s'a terminat cu Cotilionul. Animația și veselie era la culme. Reușita acestei serbări a fost splendidă, multămită stăruinței damelor Craiovene, sub a căror patronaj a fost pusă, și în special D-nei Generalu Elena Angelescu, care, în totdeauna când este vorba de scopuri umanitare și naționale este în fruntea lor, și căreia președintele Ligei drept omagiu îi oferă unu magnificu bunchetu de flori naturale.

Nu pot termina, D-le Director, fără ca să vă arăt și cu această ocaziune, că cauza fraților noștri asupriți prinde rădăcini adânci la frații D-vostre din regat. Grelele lupte ce le purtați pentru salvarea dulcii noastre limbi se consideră la noi în regat, în interesul întregului neam românesc, și D-vostre cari le purtați cu atâta eroism, sunteți considerați ca adevărați martiri ai românismului. Înainte dăr cu curaj și D-șeu Vă va ajuta! Primiți etc.

Correspondentul.

O nouă reuniune românească.

Rosia-montană, 7 Febr. n. 1892.

Onorată Redacțiune! Puternicii dălei întrebunțeză tote mijlocele pentru a face să amuțescă vorba românească de pe teritoriul de sub stăpânirea lor. Pentru maghiarizarea noastră, ei au la dispozițiune legea, creată numai de ei și pentru ei; mai au la dispozițiune averea materială atâtu a lor, cât și a noastră. Aci e Kulturgyletul, pentru care se fac aruncuri comitatense, silindu-i prin acesta pe Români, ca cu creșterii proprii să contribuie la desnaționalizarea lor.

Totă ființa veșuitoare își apără însă existența după cum poate și după cum știe mai bine. Așa a fost această din începutul lumei și așa va fi câtă lumea. Deci ce e mai natural, decât ca și noi Românii să ne apărăm existența noastră națională prin mijlocele, ce ne mai stau încă la dispozițiune!? Aceste mijloce sunt biserica și școala cu instituțiunile lor. Fără școală nu mai avem biserică, fără biserică nu mai avem națiune. Biserica a fost și este aceea, carea de 1800 de ani a păstrat Românilor viața românească, — individualitatea sa națională.

pulă, era mai puțin nefericită ca celălalt.

Vedându aceasta, mi-am dăsu: *mijlocul, care ferește pe om, este numai unul: munca.* Vai! de ar cunoște odată totă ființa omenescă, că nu este fericire în lumea aceasta, afară de muncă, și nu este mulțămire fără de lucru! Etă acești nenorociți, cari până au fost liberi s'au ferit de a-și câștiga o pâine cinstită prin muncă și sudore, astăzi doresc, ceru, se rogă să li-se dea viața de a munci, se rogă să li se dea libertatea de a lucra, căci lucrul le îndulcescă dăilele chiar și în prinsore, lucrul îi pune în plăcuta poziți de-a nu se simți atâtu de nefericiți în singurătatea această mută, unde nu au drept să convină mai mult, decât cu pădătorii și cu confesarul! Singurul amic, singurul mângăitor și fericitor pentru acești nenorociți este lucrul. Când robul a primit permisiunea de a lucra, nu se mai simte atâtu de chinuit și nefericit, cum se simțea până atuncea.

Ferice de omul, care în lumea cea largă a lui Dumnezeu sfântul își folo-

sesce puterile spre muncă cinstită; dăr nefericit, de mii de ori nefericit este muritorul, care nu știe prețu munca, care fuge de lucru, căci acela nu știe, că lucrul e viață, mulțămire, fericire! Mai curând ori mai târziu vine vremea, când totu cel ce a fugit de lucru, se căsesce: unul pentru-că din cauza nelucrării a calicitu, încatu l'au împins pécatele să fure și omore spre a nu peri de fome, — pe acesta apoi îl ajunge asprimea legii, unde doare munca cinstită mai tare, de cum cerbul cel însetat doare isvorul răcoritor; altu pentru-că prin nelucrare s'a îngropat în datorii, și-a pierdut creditul, onorea, și se căsesce în veci că n'a știut prețu munca, lucrarea cinstită.

Petrecându-și solavul timpul presoris în lucrare și purtare bună în celula sa singuratecă, devine prin această ușurat: se lasă între semenii săi, între ceilalți sclavi, unde lucră totă ziua la măestria, ce o știe, ori de nu știe nici o măestria, învață acolo una după plac. Acum e liber față cu starea lui de până acum: poate lucra între conșoți,

poate vorbi cu ei, dorme într'unu dormitor cu ei, face preumblările prescise cu ei, scurtu: nu mai e singuru între patru păreți, osânditu a sta în nelucrare, ci își folosește puterile în vre-o lucrare folositoare și petrecătoare totodată. Nici nu se află unu singuru rob, care să nu se apuce de vre-unu lucru cinstit și folositor. Și sunt acolo laboratoare sau lucrătoare, în cari se exercită mai tote profesiunile: împletirea din pae și răchiți, ciobotăria, croitoria, lucrarea lănei, începând de la spălarea lânilor până dau din ele haine și țoluri gata; asemenea lucrarea cănepei, tâmplăria, diferitele măestrii din lemn și fier etc., astfel, că fie-care își poate alege după plac, ba e și dator să-și aleagă o profesiune. Au apoi ore de muncă și ore de preumblare prin curtea dintre cele 2 castele, au ore de repaus, ore de rugăciune și ore de prelegere. Au preoții lor și bisericile lor acolo, și dintre ei sunt cantori și feți (crisnici). Învățători au 2. Timpul este astfel împărțit, încatu decă și după eliberarea lor l'ar folosi tocmai așa în

totă viața lor, ar deveni dintre cei mai folositori membri ai societății omenesc, — ei, cari la intrarea în temniță erau în cea mai mare parte plaga omenimei.

Purtatu-m'a bunul meu inșoțitor prin tote lucrătoare, am admirat cu deosebire desteritatea țășătorilor de pânzuri și pânuri, acolo se folosec totu sclavi tineri, cari nu veni de acasă cu ceva măestria. Când ai uita pe unu moment, că unde te afli, și-ar fi mai mare dragul a privi la ei, cum lucră! Și au și câștig material, din mâna lor pe lângă câștigul moral, care de sigur, valorază nespuse de mult.

În fine căutau dormitoare. Sunt adevărate casarme, ca ale soldaților: largi, curate, aerisate, cu paturi ca cele militare și provădate cu bune haine de pat. Pe polițele dela căpătaiu vedu la mulți cărți de cuprins religios-moral. Mare pomană și-ar face acei domni autori, ori editori de cărți religios-morale, cari ar dărui din opurile lor câteva exemplare pentru acei nenorociți. Totu pe polițele dela căpătaie vedu la

Convinsu de aceste adevăruri, poporul român din Roșia-montană s'a hotărât a se constitui într'o reuniune bisericească, care să promoveze interesele bisericești și școlare ale poporului nostru român din această comună. Reuniunea se numește: „Reuniunea femeilor române pentru înfrumusețarea bisericii gr. cat. și ajutorarea elevilor săraci dela școala greco-cat. din Roșia montană.” Statutele acestei Reuniuni s'au compus după cele ale femeilor române gr. cat. din Sibiu, de care numai în ce privește scopul diferesc, ăr textul, precătu s'a potut acomoda, e totu același. De altcum, decă Vă este cu plăcere, mai târziu voi pute servi cu o copie din aceste statute.*)

Membri atătu fundatori, cătu și ordinari cu votu decisiv, sunt numai femeile; ăr binefăcători cu votu consultativ sunt bărbații. Așa-dără nimeni nu e eschis.

Reuniunea până acum numără 69 membri înscriși cu suma de 212 fl. 10 cr. Președinta Reuniunii este Stim. d-nă Eufimia Caiant, soția D-lui Dr. Caiant; vicepreședinta Stim. d-ne: Florentina St. Șulufiu și Regina Henzel; cassieră Stim. d-nă Iustina Cosma; controlore Stim. d-ne Iuliana Almășian și Silvia Maior; secretară D-lă Georgiu Giurgiu, ăr directorul Reuniunii e neînsemnata mea persoană.

Acetei reuniuni i-a dată vietă zelulu neobosit și de modelu alu Stim. d-ne Eufimia Caiant.

Nu voescă nioi decătu să detragă prin acēta meritulu celor-lalte Stim. d-ne și onorate poporene, cari încă au contribuit în măsură forte mare la înființarea acestei Reuniuni; din contră, trebuie să mulțumescă din inimă tuturor membrilor și membrelor, că la modesta mea provocare, pătrunși de zel și iubire pentru cauzele noastre naționale, s'au prezentat la adunarea generală a Reuniunii în număr forte însemnat. Nu pot însă să trecă cu vederea și să nu descoperă meritulu, pentru ca să servescă și altora ca modelu înțepitor.

D-lă și D-oma Caiant sunt aceia, pe cari îi vedem în fruntea tuturor cauzelor românești din aceste părți, ba și prin alte locuri alătura cu alții. Școala noastră română gr. cat. putemă țice, că-și mulțumescă existența sa numai D-lui Dr. Caiant; biserica noastră are de a mulțumi aducerea în ordine a afacerilor sale financiare ărăși numai D-lui Dr. Caiant. Și D-oma Caiant la totă ocaziunea, dăr ou deosebire prin zelulu pentru înființarea acestei Reuniuni, a tradus în faptu proverbiulu roman: „ubi tu Cajus ego Caja.”

*) Voră fi bine primite, mai ales punctele privitoare la scop și la mijloce, căci statutele întregi pōte nu le vomă pute publica.

— Red.

Infînțarea acestei Reuniuni a produsă nu numai în Roșia, dăr și în juru o bună impresiune, așa că am mângăierea sufletească de a avă promisiunea unor persoane distinse din juru, că se voră face membri ai acestei Reuniuni.

Precum totu lucrulu bun, așa și Reuniunea noastră își are și dușmanii săi. Cumcă Neromânii nu simpatiseză cu ea, e lucru firesc; dăr ca înși-și acei Români, cari ar avă datorința a-o sprijini, să-i fie contrari numai pentru-că nu le place colōrea barbei mele, — e lucru de-oparte dureros și condamnabil, ăr de altă parte e și forte păgubitor. De astă-dată nu mă estindă asupra acestei neplăceri și spereză, că nioi nu voi mai avă causă de-a reveni asupra ei.

Ioan Malor
parochu gr. cat.
și directorulu Reuniunii.

Noua Palestină.

Despre coloniile de Evrei deja stabilite în Argentina, pe terenul cumpărat de baronulu Hirsch, diarele străine aducă câteva sciri interesante:

Cea dintăiu din aceste colonii pōrtă numele „Mauricio” și are unu teritoriu de 8000 de acre. Acēstă colonie a dăpostescă până acum 413 familii cu vr'o 2000 suflete. Colonia „Mosesville” are 40,000 de acre și de asemenea 2000 de locuitori. O a treia colonie, căreia nu i s'a dată încă nume, are vre-o 2500 de locuitori. Nu de mult s'a mai cumpărată în apropierea orașulu Woodbine o întindere de pământ de 5000 de acre pe preț de 37.000 de dolari (vre-o 200,000 de franci); clădirile pentru o nouă colonie au și început, căoi pentru luna Martie se așteptă nu mai puțin de 20,00 emigranți evrei din Polonia.

Conducerea coloniilor evrești din Argentina o are colonelulu englesu Albert Goldsmith (evreu după nume); elu are de adjutant pe d. Adolf Roth, unu evreu din Ungaria, care s'a stabilit de mai multă ani în Argentina. Limba de corespondență a biuroului coloniilor e cea germană.

În colonia „Mauricio” s'a formată deja unu fel de miliție, care în interioru face serviciu de poliție, ăr în exterioru să apere țera.

La 21 Decemvre trecut s'a serbată în acēstă colonie cu solemnitate aniversarea a 60-a a născerei baronulu Hirsch. S'a ținut unu serviciu divin în sinagogă, după care s'a făcută o procesiune sərbătorească prin totă colonia, ou miliția în frunte, ăr s'era întrăga colonie a fostă iluminată.

Convocare.

Adunarea „Reuniunii filiale a învățătorilor români din tractulu protopopescă alu Periceului”, se va țină în co-

muna Giurtelec în ziua de 25 Fauru n. c., la care toți membrii suntă oficioși provocați a se înfățișa, ăr alți amici ai școlei și învățământulu suntă rugați cu prezența d-lor a ne onora. Pe membrii ordinari ai reuniunii numai morbul greu îi pōte scusa și suntă dator cu documentu medicalu a se legitima. Renitenții conform regulamentulu, se voră pedepsi cu bani în favorulu bibliotecei tractuale.

Programa adunării:

1.) La 9 ore dim. celebrarea cultulu divin, dela care nu este iertat a absentă nioi unu membru, ăr învățătorulu școlei e dator a țină coru cu copiii școlari. 2.) După liturgiă, prezentarea în corpore în sala de învățământ și deschiderea ședinței prin președinte. 3.) Se va țină o prelegere practică cu copiii din cl. II, tractarea practică a bucatăi de cetită „Călătoriulu și Copii” din abecdarulu de V. Petri, acēsta se va tracta mai întâiu după cuprinsulu ei, s'eu analiză logică, și a doua se va tracta după formă s'eu analiză gramaticală, folosindu-se din când în când și de răspunsurile copiilor din clasele mai înaintate. 4.) Citirea unei disertațiuni prelucrată de membrulu Vasiliu Olteanu, despre „Cultivarea învățatorulu din școala populară.” 5.) Se va țină o a doua propunere de probă cu copiii din clasa IV din istoria patriei, despre Ioan Corvinu. 6.) Citirea a două disertațiuni, după cum își va alege membrulu Teodoru Boțiocu; elaboratulu însă are să fiă numai din sfera pedagogiei, prelucratu. 7.) Critica asupra ambelor propuneri de probă și asupra disertațiunilor, după cari se va pronunța notă protocolară „bună”, ori „rea”, atătu propunătorulu, cătu și disertațiilor. 8.) Propuneri diverse din partea membrilor. 9.) Incassarea taxelor de membri la fondulu reuniunii și a taxelor pentru biblioteca tractuală. 10.) Consultare despre procurarea unor opuri pedagogice și prenumărarea unei foi pedagogice pentru bibliotecă. 11.) Visitarea esposițiunei, la care toți membrii suntă obligați a-și aduce tōte elaboretele școlariilor din stilistică și scrisorile din acēstă an școlar. 12.) Defigerea loculu și alegerea membrilor disertațiunei pentru adunarea viitoare și pentru verificarea protocolulu adunării de față. 13.) Inchiderea ședinței prin președinte, după care va urma prânțulu comun.

În urmă se notifică tuturor membrilor, că pentru propunerea de probă a celor două obiecte au a se pregăti ou toții, deorece, conform hotărării adunării trecute, propunătorulu se va alege prin sorțire și pe care va pica sorțea, acela va trebui să propună tema de a doua. Învățătorulu școlei are a se pregăti pentru ambele teme și apoi prin sorțire își va trage una din ele, despre

carl va țină prima propunere de probă.

Mai departe, moralicesce toți membrii suntă dator a se pregăti cu câte o vorbire pentru de a da mulțamită bunulu președinte M. O. D. Ioan Serbu, care cu acēstă ocaziune își va lua rămasă bună dela membrii reuniunii, avēnd a se muta la Șomcuta mare.

Periceiu, 8 Februaru 1892.

Vasiliu Olteanu,
notarul reuniunii.

Telegramme „Gaz. Trans.”

(Serviciulu biuroului de cor. din Pesta.)

Budapesta, 13 Februaru. Fōia oficiōsă publică conferirea marei cruci a „ordinulu Leopoldinu”, ministrulu Baross.

Resultatulu facticu alu manipulării cassei statulu e mai favorabilu cu 24,185,197 fl. decătu preliminarulu pe 1891, dăr mai nefavorabilu cu 8,516,210 decătu celu din 1890.

Biserica albă, 13 Februaru. La alegerea parțială (balotagi) din cerculu electoralu Szalonta, a fostă alesu independentulu Vajaj, ăr în Pecs-Varad independentulu Simony.

Viena, 13 Februaru. Ministrulu președinte Szapary a conferit ăr la prânțu cu ministrulu de esterne, Kalnoky, ăr după prânțu primi în audiență pe baronulu Rothschild.

Belgradu, 13 Februaru. Președintele scupștinei, Katic, a demisionat. El și ridicălii, cari s'au pronunțat în contra guvernulu cu ocaziunea discusiunei asupra interpelațiunei deputatulu Avakumovic, au eșit din clubulu radicalu. Amicii săi se silescă să facă posibilă re alegerea sa, dăr guvernulu e decisu în contra acēstei. Reconstruirea cabinetulu este iminentă.

ECONOMIA

Grajdurile din punctu de vedere higienicu.

În timpul din urmă s'a vorbitu multu despre modul cum ar trebui edificate grajdurile și despre înaintarea, ce s'a făcutu în direcția acēta. E regretabilu însă, că înaintarea acēta nu se observă decătu la moșierii mai mari, pe când la țărănimea și proprietarii noștri mai mici, grajdurile presentă o stare îngrijitoare din punctu de vedere higienicu (sanitaru.)

De obicei ele sunt construite forte jōse, nu au ferestrele

unii sticle cu oțet. Mi-s'a spus, că solaviloru cu purtări bune li-se permite a-și țină oțetă ca să deă ore-care gustu bucatelor, ce li-se servesc.

De-altmintrelea sclavii, cari dau semne de îndreptare și părer de rău, se cunoscă și de pe uniforme: au adecă semne vinete ori roșii de postavu, cusute pe pieptu, în partea stângă.

Am gustat și din pânea lor. Nu se pōte țice, că ar fi o pâne rea, numai cătu mâncată în închisōre, să fiă chiar ca colaculu Crăciunulu, totu nu o poți numi bună. Am fost și la bucătăria. Pentru s'era aceea li-se prepara o zamă grosă și 2 sclavi, sub conducerea unui păzitoru, măsurau bucată de slănină pentru fiă-carele din sclavi. Pe o formă trebuia să fiă tōte porțiunile, și decă din întâmplare una era mai ușoră cevași, i se adăgea o mușcătură potrivită, înțepenindu-se ou o țpușă de lemnu la porția prea ușoră.

Fostă am și în biserica română gr. cat., precum și în sinagoga jidovescă. În cea dintăiu vedăi frumoșe mobile și icōne lucrate de sclavi.

În urma urmelor am vedut și închisōrea întunecōsă, unde suntă osēndiți cei ce și acolo facă ce nu s'ar cădă: ori că nu se supună ordinelor, ori că ceră să fugă etc. Aceea era golă când o visitai eu; e o celulă mică, cu pereți groși, fără vre-o ferăstră, cu ușa de feru spre apus; numai atunci pōte cineva să-și facă idee de întunecimea infernulu, decă e înlăuntru și se închide ușa după elu. Feri Dōmne și pe dușmanu de celula aceea!

După ce vedăi totu, ce putui vedă în scurtulu timp, de care am dispus, am eșit de acolo cu bunulu meu conducătoru, dăr multă vreme nu-mi eșiră din minte cele vedute acolo. Deși suntă convinsu din spusa conducătorulu meu, că bieții sclavi se bucură de o tractare umană față cu faptele sēvērșite de ei, cari li împinseră acolo, — totuși eu țicu, că Dumneșeu se ferescă pe totu omulu de acelu locu, de temnița Gherlei, unde pōte că mulți au intrat și din erōre, fără vină de ajunsu, dăr din erōre încă nimeni n'am audit să se fi eliberat. În temnița Gherlei suntă numai bărbați,

muieri nu; erau cu totulu, pare-mi-se, 700 de înși în v'era anulu 1891 când o visitai eu.

Multe s'ar mai pōte scrie despre acelu locu de suferință, dăr încheiu de astă-dată ou dorința: Totu omulu să saie prețu munca până e liberu și să-l pāzescă Dumneșeu de robia!

I. P. Reteganulu.

Curțile Morții.*)

Unu omu săracu avea mulți copii, dăr avea și mulți cumetri. La bătrânețe, femeia îi mai născu unu băiețelu. Atunci a țis omulu:

„Numai d'ăși soi pe oine să chiamă de cumetru!” Și i-a țis muierea: Chiamă pe cine vei întelni pe uliță mai întâi când vei ieși pe pōrtă.”

Omulu ieși afară, era încă desu de dimință, așa că numai atunci rēsăria sōrele. Elu începă a se preumbla în susu și'n josu. De-odată vede înaintea sa o babă mică, negriciōsă, care avea înfăți-

*) Din „Povești alese” de Moșula.

șare prietinescă și care întrebă pe omulu nostru:

— „Ei, și pentru ce așa de dimință în picioare?”

„Eță, cautu unu cumetru pentru copilulu meu, nu cumva mi-ai face plăcerea să-l botezi domnia-ta?”

„Ba din totă inima; spune-mi numai când e botezulu?”

— „Chiaru dimință, decă n'ai nimicu împotriva!”

„Bine! am nisce treburi în satulu vecin, și apoi voi fi de cu vreme la voi.”

„Dăr cum te chemă, mătușă, cumetru?”

— „Eu isă Mōrtea,” răspuse baba zimbindu; salutl apoi pe săracu forte prietinesce și plecă mai departe.

A doua țu Mōrtea a fostă la timp în casa săraculu, a botezat băiatulu și apoi a țis: „Cându va fi copilulu de patru-spre-șee ani, ără voi veni, atunci nu va mai trebui să îngrijit de elu, din potrivă, elu va îngrijit de voi.”

Omenii se bucurară, mulțumiră Morții, care era așa bună, pe urmă acēsta se

(oblócele) coréspundétóre și nu au nici modulú de a puté fi aerisate, ér ce e mai réu, nu-sú canalisate de locú.

Nu voimú sê ne ocupámú în modú aménunțitú aici cu edifica-rea și organisaarea grajdurilor, voimú însé a reflecta la aceea, că grajdurile au o înriurire fórté mare asupra sănétății vitelorú nóstre, prin urmare ele meritá ca sê le dămú atenziunea, ce li-se cuvine.

Condițiunea principalá a unui grajdú bunú e, ca elú sê fiá uscatú, luminosú, curatú, véra rëcorosú, érna destulú de căldurosú, și aerulú din elú sê fiá totdéuna premenitú și câtú se póte mai curatú. Căldura grajdurilor de vaci, după regulele higienice, trebuie sê fiá de + 12·5° C. și sê nu scadá sub + 10° C. dér nici sê nu trecá peste + 18° C., căci altfelú fiindú vomú fi págubiți în modú simțitorú atâtú la îngrășarea vitei, câtú și la producerea laptelui, și pe lângá acestea vitele suferú multú în ce privesce sănétatea și în sfirșitú pentru-cá la gradulú de căldură arétatú nu se potú desvolta nici materiile stricácioase sănétății.

Afará de temperatura coréspundétóre, de mare însemnătate pentru sănétatea vitei este calitatea aerului. Imprejurarea acésta multú o trecú cu vederea, deși trebuie sê scie fiá-care economú, că aerulú din grajdú nu numai că infectéază și stricá respirarea și aburirea vitei, dér elú în mare măsurá este vițiatú și infectatú de ecrementele ce trecú în putredire. Mai alesú amoniaculú este fórté stricáciosú pentru plámánele vitelorú.

În grajdurile de vérá, mai alesú în apropierea orașelorú mari, vacile nu suntú socotite decâtú ca unú felú de mașiná de a produce lapte, cu care cei mai multú își dau dílnicú silința a face căștiguri bune. Pentru ca mașina acésta (vaca) sê producá câtú se póte mai multú lapte este înfundatá cu mâncare mai multú decâtú e de lipsá, ceea ce produce la animalú greutăți de mistuire și bóle de ugerú. Mai avéndú apoi în vedere, că aerulú stricatú, care conține multú amoniacú, atacá organele de respirațiune, ușorú putemú pricepe, că procederea acésta, nepracticá și rea din tóte punctele de vedere, dá ocaziune, ér mai târziu nascere la desvoltarea tuberculozei în vitá. Ér tuberculosa vitei

ușorú merge și în laptele cu care se nutresce omulú și se lipesc de omú, așa că putemú díce, că mare parte dintre bolnavii tuberculoși de pe la orașele mari au căpátatú acéstá primejdiosá bóla din laptele tuberculosú alú vacilorú nutrite și susținute cum amú díșú mai susú.

Aparițiunea acésta dér cu drept cuvéntú ne face sê susținemú, că regulele higienice nu suntú de însemnătate numai pentru omú, ci și pentru animale și astfelú unú bunú economú va trebui sê fiá totú-déuna cu atenziune la grajdú.

Învéțații au adeveritú pe cale fiziologicá și aceea, cumcă aerulú prea caldú din grajdú împiedecá funcționarea plámánilorú vitei și astfelú periclitéază vita, care este aplecatá spre bóla de plámáni, ér urmarea firéscá e, că omulú, care se nutresce cu laptele unei astfel de vite, încă e primejdutú. E lipsá déră, ca grajdurile sê fiá totú-déuna bine îngrijite; sê se caute totú modulú posibilú, ca ele sê nu suferé nici o scădere.

Aerisarea grajdurilorú se face de obiceiú cu ajutorulú ferestrelorú și așa numitelor țevi-drain. Dela cele din urmă se potú nasce fórté ușorú curențe stricácioase, decâtú grajdulú e construitú prea josú. E fórté bine, decâtú aerisátorele suntú aședate câtú se póte mai deasupra vitelorú.

Este o mare scădere la grajduri, când aceste sunt lipsite de canalele trebuincioase pentru scurgerea udului. Lipsa lorú face, ca gunoiulú sê putredéscá și sê nascá un aerú infectú și fórté stricáciosú, mai alesú când economii nostri, în lipsa astorfelú de canale, nu punú destulá sêrguință a scóte gunoiulú din grajdú. Aici déră e celú mai mare pericolú pentru vite.

Pe temeiulú progresului sciinței medicale, este sciutú cu siguranță, că bólele lipicioase suntú pricinuitoarele diferitelorú bacterii, dintre carú cele mai multe se aflá în ecrementele animalelorú, carú adunându-se în grajdú, se ducú dela unú animalú la altulú. Pentru desvoltarea acestor bacterii, celú mai bunú mijlocú este padimentulú grajdului, de unde bacteriile nu se potú stirpi nici cu medicamentele cele mai desinfectátore. Stirpirea lorú s'ar puté face numai atunci, când padimentulú, care a suptú zama gunoiului, ilú scótem și în loculú lui punemú páméntú nou și petrii noué.

Astfelú de bóle lipicioase, între altele e bóla de gurá și de unghii, care în multe părți ale țerii domnesce de aní de díle. Bóla acésta nu este așa de periculósá, căci abia 3% morú, dér vitele slábesc, laptele lorú scade și vițeii sugétorú se desvóltá încetú, orí chiar morú.

În Francia socotindú 1% casú de mórte la 700,000 casuri de bóla de gurá și unghii, este o pagubá de 37½ milióné de franci; în Anglia la 500,000 vaci, o pagubá de unú milionú funți șterlingi; 20 milióné franci.

Celú mai bunú materialú pentru pavarea grajdurilorú s'a doveditú a fi asfaltulú, care nu este rece, e cu desevêrsire nepétrunsú de fluide; e regretabilú însé, că materialulú acesta este fórté scumpú.

Grajdurile trebuiescú desintectate în tóttá primávéra, fiindcă peste iérná mai multú orí mai puținú ele au fostú încárcate cu materii de bóle lipicioase. Celú mai bunú mijlocú de desinfectare este gazulú de clor, fiindcă acesta pátrunde în tóte crepăturile și astfelú lucréază mai siguré, decât orí ce medicamentú.

Atáta din punctú de vedere higienicú alú grajdurilorú.

P O V E Ţ E.

Alegerea séménței de séménat. Intr'un vasú de lemnú mai mare, orí mai micú, după cum voimú, punemú apă, topimú puținá sare în ea și apoi turnámú séménța în acéstá apă. Firele grele se aședá la fundú, pe cândú cele ușóre rămánú deasupra apei. Firele ușóre, fiindcă nu suntú bune de séménță, le adunámú și le întrebuițámú ca nutrețú pentru vite, ér firele grele, ce s'au aședatú la fundú, le punemú sê se usce și apoi le întrebuițámú pentru séménatú.

Plantarea arborilorú mari. De multe-orí se întéplá, că trebuie sê plantámú, orí sê mutámú dela unú locú la altulú arbori, séu pomí mai mari. Acésta se póte face așa, că sápmú páméntulú la o depártare cam de unú metru dela trupina pomului, rátezámú cu feréstrulú rádecinile mai gróse și apoi aședámú éráși páméntulú la loculú séu. Peste vérá și până în primávéra urmátóre résarú din rádecinile retezate nenumérate alte rádecini fórté fine și subțiri,

pe când ranele pricinuite prin retezarea rádecinilorú celorú gróse se vindecá. În starea acésta, va sê dícă la unú anú de díle după prima operațiune, pomulú póte fi strámutatú. Când se scóte însé din páméntú, trebuie sê fimú pe câtú se póte cu luare aminte, ca rádecinile cele subțiri pe câtú se póte sê nu se vate. Grópa cea nouá trebuie sê aibá o mărime de celú puținú 2—3 metri și pomulú sê se aședé în ea totú în poziția și în direcțiunea, în care a statú în loculú de mai 'nainte, și nici mai afundú sê nu fiá aședatú în páméntú de cum a fostú mai 'nainte. Páméntulú se bátucesce bine în jurulú pomului, așa ca sê nu rămáná locú golú printre rádecini. Décă pomulú astfelú plantatú ilú înțepimú bine, ca vântulú sê nu-i póttá clátina trupina și rádecinele, elú se va desvolta bine și mai departe. Fórté bine este, mai alesú decâtú ni-se pare, că pomulú tânjesce, sê se înfășure cu jipi orí cu rogojiná, care apoi sê se țină totdéuna în stare umedá.

Apá primejdiosá. E fórté stricáciosú, ba adese-orí e și primejdiosú pentru sănétate a bea apă din odaia de durmitú, și mai alesú din odaia, în care se aflá bolnavi. Cu deosebire decâtú apa a statú în vasú deschisú, ea a subtú din aerú diferite materii putredicioase și infectátore, și stémpérarea setei cu o asemenea apă, pe lângá slábirea sănétății, a datú de multe-orí nascere la lățirea bólelorú lipicioase. Din asta causá nu trebuie sê bemú apă din odaia ómenilorú bolnavi. Tocmai fiind-cá apa are însușirea de-a suge din aerú materiile stricácioase și infectátore, e câtú se póte de bine și folositorú, ca în odaia bolnavului sê se țină câte-unú vasú cu apă, latú și largú la gurá; apa acésta apoi din dí în dí sê se evaporeze vèrsându-o pe o cărámidá arsá. Pe calea acésta se împedecá uscarea prea tare și stricáciosá a aerului. De sine se înțelege apoi, că ventilarea séu aerisarea regulatá a odăei nu trebuie sê se neglijeze nici de cum.

In contra influenței. Pentru a ne feri de influență, celú mai de căpeteniá lucru este, ca sê avémú unú traiu regulatú, picioarele sê le ținemú uscate și la căldură și sê ne ferimú de rëcire. Décă căpétámú catarú (trócna), luámú o caná lungárețá de lutú, o um-

depártá luându-și díua buná în modú fórté prietinescú.

Cândú se ímplinirá patru-spre-dece aní, veni nașa cea buná, luá copilulú cu sine în pădure și díse:

„Acum vréu sê te facú doftorulú celú mai deșteptú din lume, soumpulú meu finuțú; ascultá numai cu băgare de sémá cele ce-ți voiú spune: Când íntri la unú bolnavú și mé veđi la căpétaiulú patului, atunci spune-le verde: aici nu-i scápare. Ér decâtú mé găsesci la picioare, pregátessce o beutură din lapte și din trei gráunțe de sare și, în timpú de trei díle, bolnavulú va fi sănétosú.“

Tinérulú multúmi nașei sale, se despártá de ea, se făcú doftorú vestitú și, pe lângá aceea deveni și bogatú. Când se bolnăvi odatá fata împératului, căpétá atáta aurú, câtú nu l'a pututú duce unú calú, ér când a prevestitú mórtea împératesei și ea a muritú, i-a datú împératulú înc'odatá atáta aurú și optú díle după aceea și-a luatú altá soțá.

Când doftorulú era încă în puterea vieții, în anii cei mai frumoși, într'una din díle trece éráși prin pădure. Étá

cá-lú întélnescé nașá-sa și mergú oátva améndoi împreună. La o rëspánțiá díce Mórtea: „Eu mé ducú în drépta, du-te tu în stángra; tu-i gási noroc; acușa ne vomú vedé éráși“.

„Dér tu unde te ducú?“ întrebá doftorulú.

„Acasă! am de lucru,“ rëspunse, Mórtea. — „Ei bine, nașá dragá, vréu sê mergú cu tine, pentru-cá eu n'am véđutú nici-odatá, unde locuessci.“

Mórtea nu se învoi și-lú rugá cu blándețe sê apuce pe celalaltú drumú. Doftorulú însé nu se înduplecá sê mérgá pe drumulú arétatú, și s'a totú rugatú, până i-a díșú Mórtea: „Apoi de! poți veni până la curțile mele, dér în ele sê nu íntri:“

Nu merserá multú și ajungú la unú drum largú, neted ca pielea și frumosú, care se 'ntindea departe prin pădure. La capétulú drumului erau nisce curți frumoșe, cu tóte oblónele dela ferestrii închise. Când se aflárá înaintea porții, a díșú Mórtea: Acum e destulú, iubitulú meu, fá-mi plácerea și te întóroce.“ Doftorulú însé tocmai acum era mai curiosú

sê vedá, cum e în curțile Mórții. Și orí oátú l'a rugatú Mórtea sê se întóroce, elú a stáruitú, până ce a íntatú. Aici odáile, în carú nu strábátea nici odatá lumina dílei, erau pline de luminițe, una lângá alta.

„Ce suntú acestea?“ întrebá doftorulú plinú de mirare.

„Acestea, rëspunse Mórtea, suntú luminele de vițá ale ómenilorú.“

„O, nașá dragá, dér a mea unde este?“ întrebá doftorulú și Mórtea i-a rëspunsú: „Dupá a ta nu íntreba, pentru-cá nu este bine sê o sci.“

Și doftorulú éráși începú a se ruga de Mórte, ca mai 'nainte, până cândú acésta îi arétá o luminiță de totú micá, care nu mai avé multú, până sê se stingá.

„Dér acumú cerá-te, un minutú sê nu te mai opácessci,“ díse Mórtea cu asprime „ca sê nu fiú silitá a-mí ímplini aici, în loculú acesta, datoria față de tine,“ și iute l'a scosú din curți și l'a condusú îndéréptú în pădure. Doftorulú grábi acasă și încă în séra aceea se bolnăvi greu.

Trezindu-se odatá, nóptea, și privindú prin prejuru în odaia, vede Mórtea la căpétaiulú capului. Atunci deodatá se întórcé iute în patú și întinde picioarele cătrá Mórte. Mórtea trece în liniște la celalaltú capú alú patului. Doftorulú însé érá se întórcé 'n patú, Mórtea érá trece de cealaltá parte, asta tot așa a mersú până cătrá díua, încátú, în sférșitú, se osteni și Mórtea.

„Cu ásta unulú, amú mai multú necazú, de câtú cu toți celalți, începéndú dela moșú Adamú,“ díse ea. „Dér sê ne despártimú ca prietini, finule, spune-mí vréi sê mai tráessci astáđi? — Íți cínstescú bucurósú o dí.“

„Lasá-mé numai până voiú díce unú Tatálui nostru,“ díse doftorulú.

„Fiá“, rëspunse Mórtea și doftorulú íncepú: „Tatál nostru, carele esti...“ așa, acum cínzeci de aní totú voiú díce la Tatálú nostru.“ Mórtea rise și díse: „De altá-datá mé voiú pázi sê mai ínvéțú pe vr'unú doftorú meșteșugulú meu.“

plemă pe jumătate cu apă fierdă, în care turnăm camforu zdrobitu mărunt, der nu mai mult, de cum ai lua odată cu o linguriță de cafea. După aceea coperim cana cu un torceru (pălnă) făcutu din hârtia astfeliu, ca la mijlocu să rămână o mică găurice, așa ca să potă încăpe nasul în ea. Băgându nasul în această găurice și trăgându în nasu 10—15 minute din aborulă acesta fierbinte, se asigură, că și celă mai mare cataru trebuie să trecă în timpu scurtu. Feliulă acesta de vindecare trebuie să se urmeze în fiă-care di de 2—3 ori. În locu de camforu, putem întrebuința și sare, din care luăm ca o lingură.

Pentru copii.

Povestea Cocosului.

Culésă din popor.

A fostu ună viju*) și-o babă și-au avutu ună cocosu. Cocosul era mai multu alu vijuului. Cocosul se duse și începă a ricăi în gunoiu, să afle ceva de mâncare. Der cocosul se întină pe labă, merge la babă și dice să-i ștergă laba.

— Der babă n'a ștersu laba. S'a dusu la viju și-a disu: „Vijule, bate babă, că babă nu mi-a ștersu laba“.

— Viju n'a bătutu babă, babă n'a ștersu laba.

Merge cocosul la rugu: „Rugule, impelecă***) viju, că viju n'a bătutu babă, babă n'a ștersu laba.“

— Rugul n'a impelecatu viju, viju n'a bătutu babă, babă n'a ștersu laba.

Merge la capră: „Capră, rode rugul, că rugul n'a impelecatu viju, viju n'a bătutu babă, babă n'a ștersu laba“.

— Capra n'a rosu rugul, rugul n'a impelecatu viju, viju n'a bătutu babă, babă n'a ștersu laba.

Merge la lupu: „Lupule, mănăncă capra, că capra n'a rosu rugul, rugul n'a impelecatu viju, viju n'a bătutu babă, babă n'a ștersu laba“.

— Lupul n'a mănăcăt capra, capra n'a rosu rugul, rugul n'a impelecatu viju, viju n'a bătutu babă, babă n'a ștersu laba.

Merge la pușcă: „Pușcă, impușcă lupul, că lupul n'a mănăcăt capra, capra n'a rosu rugul, rugul n'a impelecatu viju, viju n'a bătutu babă, babă n'a ștersu laba“.

— Pușca n'a pușcăt lupul, lupul n'a mănăcăt capra, capra n'a rosu rugul, rugul n'a impelecatu viju, viju n'a bătutu babă, babă n'a ștersu laba.

Merge la șorece: „Șorece, rode oțelele pușcii, că pușca n'a pușcăt lupul, lupul n'a mănăcăt capra, capra n'a rosu rugul, rugul n'a impelecatu viju, viju n'a bătutu babă, babă n'a ștersu laba“.

— Șorecele n'a rosu oțelele pușcii, pușca n'a pușcăt lupul, lupul n'a mănăcăt capra, capra n'a rosu rugul, rugul n'a impelecatu viju, viju n'a bătutu babă, babă n'a ștersu laba.

Cocosul merge la măță: „Măță, mănăncă șorecele, că șorecele n'a rosu oțelele pușcii, pușca n'a pușcăt lupul, lupul n'a mănăcăt capra, capra n'a rosu rugul, rugul n'a impelecatu viju, viju n'a bătutu babă, babă n'a ștersu laba“.

Măța n'a mănăcăt șorecele, șorecele n'a rosu oțelele pușcii, pușca n'a pușcăt lupul, lupul n'a mănăcăt capra, capra n'a rosu rugul, rugul n'a impelecatu viju, viju n'a bătutu babă, babă n'a ștersu laba.

Când a fostu la urmă: Măța budrigu budrigu după șorece; șorecele budrigu budrigu după oțelele pușcii; pușca budrigu budrigu după lupu; lupul budrigu budrigu după capră; capra budrigu

budrigu după rugu; rugul budrigu budrigu după viju; viju budrigu budrigu după babă; babă budrigu budrigu după labă: — toți au fostu ună lanțu și-unu danțu.

Runcu (district. Năsăudului) 1892.

Nicolau Mihaescu,
învțătoru.

MULTE ȘI DE TOATE.

O execuție îngrozitoare în Mexico.

La 20 Februarie anul trecut, pe la șapte césuri séra, într'unul din cartierele cele mai frecventate ale capitalei, niște răs-făcători au asasinat pe d. Fernandez y Aguirre, giuvaergiu, înjunghându-l cu cuțitele, după ce mai întâiu îl legase de piciorul patului. Pe urmă luară tóte obiectele de preț, cari le-au venit la socotélă și dispărură, fără să lase la locul crimei de cătu ună cuțitu mare plin de sânge și o barbă postișă. După câte-va zile se descoperiră asasiinii, niște indiviđi anume Jesus-Bruno Martinez, Gerardo Nevraumont, Nicolas Treffel, Carlos Souza, și Aurelio Caballero.

Martinez a fostu osândit să fie impușcat; cei-alți au fostu trâmisi la galeră. De atunci Martinez, deținutu în temnița din Belem, în curtea căreia trebuia să fie executat, încercase de două ori să evadeze, ast-fel că se pusese o sentinelă ziua și nóptea la ușa celei sale.

Respingându-i-se cererea de grațiere osânditul fu „pusu în capelă“ Marți 17 Ianuarie 1892, pe la patru césuri după prânzu, iar execuția avea să se facă dimineța la șese césuri.

Aflându că nu mai era nici o nădejde arătase mai întâiu o surescitație cumplită, apoi se potolise și consimțise chiar să se spovedescă.

Sunând césul de execuție, osânditul a urmatu cu o nepăsare aparentă pe soldații și pe preotul, cari-l întovărășiau; der după ce străbātu careul de o sută de soldați, cari impresurau plutonul de execuție, ceru să vorbiască cu d. Juan Rico, al doilea alcade alu închisorei. Acesta nefiindu de față, osânditul ceru să vorbescă cu d. Olampo, șeful poliției, care-i trâmise pe ună adjutantă d. Miquel Cabrera.

Atunci sub protextu că vrea să-i spuie unde ascunsesse giuvaerele furate Martinez se apropie de d. Cabrera, făcându-se că-i vorbește la ureche, îl apucă de gātu și-i implântă de două ori în pieptu un cuțitu, pe care nu se știe cum și-l procurase și pe care îl ascunsesse sub învelitorea cu care se acoperise ca să nu-i fie frig. Cu tótă gravitatea rănilor d. Cabrera isbuti să respingă pe banditu. Atunci se petrecu o scenă sêlbatecă, nepomenită. Turbatu de furie, osânditul străbātu prin careul de soldați și o rupse la fugă prin grădina închisorei, căutându să ucidă pe cine-va. Impungându-l cu baionetele și lovindu-l cu patul puștelor soldații izbutiră să-l înfraneze și să-l pună la pământ. Adusu la locul execuției Martinez încercă, cu ajutorul piciorilor și alu unghiilor, să escaladeze zidul împrejmuitor, însă cădu istovitu de puteri. Fiindu legatu apoi cu o curea de pușcă, nu se lăsă de locu să-i lege ochii și în momentul când soldații își pregăteau armele, se repeđi spre densus, mai înainte d'avea timpu ofițerul să comande focul. Lovitu atunci de unu glonte, izolat Martinez strigă: „Foc! foc!“ Cei-alți soldați își descărcară armele și Martinez se rostogolește în sfârșit la pământ; der încă nu se sfârșise și a mai fostu nevoie de trei lovituri de grație ca să-l istoviască.

Și să se noteze dreptu culme a oroarei, că această scenă înfiorătoare se petrecea în mijlocul unei întunecimi complete, ceea ce de altminteri esplică cum a pututu să se producă.

Legea fixeză în adevăr, pentru ast-

felu de execuției, ora șese dimineța, iar sórele în acestu sezon răsare la șese ore și ună sfertu. Se știe însă că în țerile tropicale ziua succede noptei în mod brusc, fără auroră, așa că întunericul domnește încă câte-va minute înainte de ivirea sóreului.

0 minune a vécului.

În zilele trecute, la gara orientală din Viena, atrăgea atențiunea privitorilor o femeie, care avea multu necazu cu o copilă mică, ce plângea mereu. Unul dintre călătorii întrebă cu compătimitere dela femeie, că ce are mica copilă de plânge așa de multu și tare? Mama, spre mirarea tuturor, răspunse, că copila ei este de 21 ani. Cuvintele acestea ale femeii provocară o generală surprindere și consternare. Copila trucesce și sufletesce e cu desevărsire nedesvoltată și nici urmele inteligenței nu se potă observa la ea. Dela nascerea ei zace totu în légănu și dorme grozavu de multu, dorme câte 36 ore într'una. Ea nu póte nici să stea pe picioare, nici să se nutrească singură, și nu e capabilă să mistuiască decâtu mâncărul fórté moi și în măsură mică. Trupul ei e destul de proporționat. Nefericita creatură s'a născutu la 1870. Mama ei, Anna Schumann, e văduva unui funcționar dela calea ferată și dice, că la nascere, copila avea construcția și mărimea naturală. Timpu de ună ană era destul de dezvoltată, der când s'a ivitu esundarea din 1871, copila a fostu răpită de valuri. Mântuită fiindu din gura morții, ea a picat la grea bôlă, ceea ce i-a împiedecat cu desevărsire dezvoltarea mai de parte.

Turburări de muncitori în Barcelona.

Din Madridu se telegrafiază, că muncitorii dela 35 fabrici s'au pus în grevă. În suburbii s'au întâmplat la 9 Februarie n. atacuri sângerose între muncitori și miliția călări. Dintre muncitori, 17 au fostu greu răniți, ér doi omorâți. Locurile publice sunt asediate de miliția. Guvernatorul a interđis oră ce intrunire. Marț agitațiunii s'au inscenat în Saragosa, Santander, Bilbao și Cartagena. Madridul e liniștitu.

Demonulul jocului.

La casina de jocu din Monaco, ună american anume Harry Rosenfeld din San-Francisco, care a moștenit dela unchiul sêu o avere de un milionu de dolari (cinc milioane de franci), e pe cale să se întorcă acasă fără nici unu banu. Elu jôcă di și nópte și a pierdut până acum 800,000 de dolari. Unu nepotu alu lui Vanderbilt e și elu la Monaco. Într'o singură săptămână elu a pierdut două milioane de franci, der e cu totulu nepăsător și vine regulat la masa cea verde, unde aruncă mereu pumnii de napoleon. Pikpokeții firește nu sunt rari la Monaco. Așa Mercuria trecută a fostu prinsu unu hoțu, care furase din buzunarul unui jucătoru unu portofelul de bancnote.

Haine de hârtia.

La esposiția industrială din Southampton s'a espusu din partea unei societăți, unu rând întregu de haine, lucrate numai din hârtia. Rocul și pantalonii adevăratu, că nu prea erau de ceva trebă, nu aveau formă frumoasă și erau prea dur și aspri. Rocul de iernă și pardesiul însă, deși cevași prea scotose și nu prea căldurose, der totuși pentru plóie, vântu și prafu se puteau folosi cătu de bine, mai alesu la sate, unde în privința frumșetei și a croitorei ómenii sunt mai puțin pretențioși. Din contră însă, pâlăria, ghetele și mănușile erau fórté frumoase și bine lucrate și de acestea s'au fabricat mai multe părechii; se crede, că nu peste multu ele se vor vinde și răspândi în tóte părțile. Cătu pentru cămășile, gulerele și mangetele de hârtia, acestea sunt deja cunoscute, și în co-

merciu se bucură de mare trecere. Bumbii sêu nasturii făcuți din hârtia, nici nu se potă cunoșce, că dóră n'arú fi din osu, ori din cauciucu; suntu prea frumoși, de tóte colorile și în tóte mărimele.

Acurateță postală în Germania.

R. A. din Mallnitz trimise unui amic alu sêu în Serajevo o scrisóre de felicitare. Fiind adresatul strămutat de acolo, scrisóra fu trimisă în Dol. Tuzla, Banjaluka, Mostar, apoi în Kronstadt (Rusia), ér de acolo la Berlinu. Aici a fostu desfăcută, deoarece nu era însemnatu numele trimițetorului pe cuvertă, și după ce s'a aflatu numele și locul trimițetorului, scrisóra i s'a retrimis acestuia cu observarea „unbestellbar“. Acastă cale a fostu făcută din 21 Decemvre a. tr. până la 11 Ian. a. o., va să jôcă în 21 de zile.

NECROLOGU. Cu inima plină de durere aducem la cunoștința tuturor amicilor și cunoscuților, că **Alexandru Tordoșianu**, protopresbiteru gr.-or. alu tractului Albei-Iuliei, în etate de 65 de ani, a răposat în domnul ađi la 4 ore p. m., după o bôlă mai îndelungată.

Fiă-i țărina ușoră și memoria binecuvântată.

Alba-Iulia, 29 Ian. v. 1892.

Victor, Pompiliu, Eugeniu, și Valeria Tordoșianu, ca nepoți de frate. Ana Pațiția n. Rațiu și Rubinu Pațiția ca cumnați.

SCRIRI COMERCIALE.

B. Pesta, 6 Febr. Negotulu de produse liniștitu. Cerere pentru exportu neînsemnată. Mișcarea în manufacturi de asemenea slabă. Interesele 4—4¼%

Cereale. Tendenta pietelor ertaine, calmă pretudindenea. Importulu din America a scădut tare. În Anglia prețurile au dat înderetu.

Victualie. Ouă. Scirile din afară nefavorabile, de aceea tendenta din săptămâna trecută a fost slabă. Notéză 45—47 la 1 fl. Prima cu 30—31 fl. lada de 1440 ouă. — Galițe. Notéză: gășce tăiate 4.80, 5 fl. 25, prima grase 5.50, 6 fl. 50, de rând 2.80, 3.40, găini 1.10, 1.40 fl., curci 4.50, 5.50 fl. — tóte cu părechea. — Iepurii 1.50, 1.60 fl., bucata, căpriora 65—70 cr. chilo, găinușe 2 fl. 2.50 fasanii 4.50, 5.50 fl.

Pastăioșe: Fasolea mare, albă 6.75, 7 fl., lintea 9 fl., mazerea 11—13 florini.

Pei de óie, negotu slabu. S'au vëndutu cam 12,000 sêrbesci cu 61—62 fl. pr 100 chilogr. și 2%.

Peile uscate au avutu mai bunisóră căutare. Notéză: boi grei 80, 85 fl., de mijlocu 76—80 fl., vaci ușóre 82—86 fl., pitlingi 90—95 fl., Kneip 120—130 fl. — suta de chilogr.

1892 Duan. Luni, Marți, Mercuri, Joi, Vineri, Sâmb.	Căendarul septemanei.	
	Febbruaru. are 29 zile.	Fauru.
2 (+) Intimp. D-lui	14 Valentin	Sórele răsare apune
3 St. Simeon	15 Faustin	7. 7 5. 22
4 Cuv. Izidor	16 Iuliana	7. 6 5. 24
5 Mart. Agatea	17 Donatus	7. 4 5. 26
6 Par. Vuocol	18 Concordia	7. 2 5. 28
7 Par. Parteniu	19 Susana	7. 0 5. 29
8 S. M. Teodor Strat.	20 Eucherius	6. 59 5. 30
		6. 56 5. 31

*) Viju—Moșu, omă bêtrenu.
**) Impelecă—impedecă, opresce.

Tergul de rimatori din Steinhub. La 8 Febr. n. starea rimatorilor a fost de 192,047 capete, la 9 Febr. au intrat 1968 capete și au eștit 645 rămânând la 10 Febr. un număr de 130,771 capete. — Se notă: marfa *ungurească veche*, grea dela 44 până la 45 $\frac{1}{2}$ cr. marfa *ungurească tineră* grea dela 48— cr. până la 48 $\frac{1}{2}$ cr. de mijloc dela 46 cr. până la 47— cr. — *ușor* dela 45— cr. până la 46— cr. — *Marfa sârbească* grea dela 44— până la 45— cr. — de mijloc dela 43— cr. până la 44— cr. *ușor* dela 45— cr. până la 45 cr. — *Marfa de România Balkony* de grea dela — cr. până la — cr. transito mijlocia grea dela — cr. până la — cr. însă transito ușor dela — cr. până la — cr. transito de țepoșă grea dela — cr. până la — cr. transito mijlocia dela — cr. până la — cr. *Marfa sârbească* grea dela 44—45 cr. transito, mijlocia grea dela 43 $\frac{1}{2}$ —44 $\frac{1}{2}$ cr. transito ușor dela 43—43 $\frac{1}{2}$ cr. Porci îngrășiți de ună ană dela — cr. până la — cr., îngrășiți cu cucuruz dela — cr. până la — cr., îngrășiți cu ghindă dela — cr. până la — cr. Cântăriți la gară cu 4 $\frac{1}{2}$.

Bursa de mărfuri din Budapesta dela 10 Febr. n. 1891.

Săminte	Calitatea per Hect.	Prețul per 100 chilgr.	
		dela	până
Grâu Bănățenesc	80	10.90	11.05
Grâu dela Tisa	80	10.90	11.05
Grâu de Pesta	80	10.85	11.—
Grâu de Alba-regala	80	10.90	11.05
Grâu de Bácska	80	10.90	11.05
Grâu ung. de nord	80	—	—

Săminte vechi ori nouă	soiul	Calitatea per Hect.	Prețul per 100 chilgr.	
			dela	până
Săcară		70—72	9.85	10.10
Orz	nutreț	60—62	6.10	6.30
Orz	de vinar	62.—	6.45	6.90
Orz	de bere	64.—	7.10	8.30
Ovăș		39.41	6.10	6.50
Cucuruz	bănăț.	75	5.65	5.70
Cucuruz	altă soi	75	5.60	5.65
Cucuruz	"	—	—	—
Hirișcă	"	—	6.30	6.60

Produse div.	Societă	Cursul	
		dela	până
Sem. de trif.	Lăternă ungr. francesă	42.—	48.—
—	—	—	—
Oleu de rap.	roșiă	52.—	58.—
Oleu de in	rafinată dublu	37.50	38.50
Uns. de porc	dela Pesta	6.50	6.75
—	dela țără	54.50	55.—
Slănină	svântată	42.50	43.—
—	afumată	50.—	50.50
Său	—	34.—	35.—
Prune	din Bosnia în buți din Serbia în saci	—	—
Lictar	slavon nou	16.—	16.50
Nuci	bănățenesc	—	—
Gogoși	din Ungaria unguresc sârbesc	—	—
Miere	brută	—	—
—	galbină strecurată de Rosenau	37.—	38.—
Ceară	brută	140.	143.
Spirit	brută	21.25	21.75
—	Drojdițe de spirit	23.50	24.—

Cursul pieței Brașov

din 13 Februarie st. n. 1892

Bancnote românesc	Cump. 932	Vând. 936
Argint românesc	9.25	9.30
Napoleon-d'or	9.35	9.39
Șire turcesc	10.58	10.63
Imperial	9.58	9.63
Leis. franc. „Albina”	6%	—
„	5%	—
Galbin	5.45	5.50
Șuble rusesc	115.	116.—
Mărci germane	57.50	57.90
Discontul	6—8% pe an.	—

Cursul la bursa din Viena

din 12 Februarie a. c. 1892

Renta de aur 4%	107.85
Renta de hârtie 5%	102.55
Imprumutul căilor ferate ungare	—
aur	118.—
dto argint	100.10
Amortisarea datoriei căilor ferate de ostă ungare [1-ma emisiune]	115.50
Amortisarea datoriei căilor ferate de ostă ungare [2-a emisiune]	—
Amortisarea datoriei căilor ferate de ostă ungare [3-a emisiune]	—
Bonuri rurale ungare	93.10
Bonuri croato-slavone	105.—
Despăgubirea pentru dijma de vin unguresc	—
Imprumutul cu premiul unguresc	140.—
Losurile pentru regularea Tisei și Seghedinului	134.50
Renta de hârtie austriacă	94.50
Renta de argint austriacă	94.05
Renta de aur austriacă	111.45
Losuri din 1860	142.—
Acțiunile băncii austro-ungare	1043.—
Acțiunile băncii de credit ungare	333.—
Acțiunile băncii de credit austr.	303.25
Galben împărătesc	5.58
Napoleon-d'or	9.40
Mărci 100 imp. germane	57.95
Londra 10 Livres sterlinge	118.35

Proprietar: **Dr. Aurel Mureșianu.**
Redactor responsabil: **Gregoriu Malor.**

Un medicament de casă escelent promovator al mistuirei, probat în contra tuturor suferințelor de stomach, se află în toate farmaciile din Austro-Ungaria. Este *Balsamul de vieță* (Lebensbalsam) al lui *Dr. Rosa* din farmacia lui *B. Fragner* în Praga 205-III.

„VICTORIA”
Institutul de credit și economii, în Arad.

Convocare.

Domnii acționari prin acēsta se invită, conform §. 17. din statutele institutului nostru la

IV adunare generală ordinară,

care se va ține în Arad, la 28 Februarie 1892 st. n. la 10 ore înainte de meșă, în localitatea institutului (Strada Deák-Ferencz Nr. 8.)

Obiectele:

1. Raportul direcțiunii și bilanțul anului de gestiune 1891.
2. Raportul comitetului de supraveghiere.
3. Stabilirea bilanțului și distribuirea profitului curat.
4. Alegerea alor doi membri în direcțiune.
5. Alegerea comitetului de supraveghiere.

Domnii acționari, cari doresc a participa la adunarea generală în persoană seu prin plenipotențiat, în sensul §. 22 alii statutelor, sunt rugați a-și depune acțiunile și eventual dovedile de plenipotență la cassa institutului cel puțin cu 24 ore înainte de adunarea generală.

Arad, în 6 Februarie 1892 st. n.

Direcțiunea institutului.

Contul Bilanțului.

Active.		Pasive.
Cassa în numerar	28479 18	Capital de acții
Cambii	427038 93	1000 acții à 100 fl. . . . .
Imprumuturi ipotecare	61437	100000
Imprumuturi pe efecte (Lombard)	2215	Fondul de rezervă . . . . .
Diverse conturi debitoare	6095 55	11423 70
Efectele proprii	1012	Fondul de pensie . . . . .
Mobilar	1167.93	1000
10% amortisare	116.79	Depuneri spre fructificare
	1051 14	391118 99
		Depozite de cassă . . . . .
		4628 79
		Dividenda din 1888 . . . . .
		6
		Dividenda din 1889 . . . . .
		24
		Dividenda din 1890 . . . . .
		210
		Interese transitorii anticipate
		4248 40
		Venitul transpus din
		1890 . . . . .
		507.55
		Venitul curat din
		1891 . . . . .
		14161.37
		14668 92
	527328 80	527328 80

Arad, 31 Decembrie 1891.

Nic. Oncu m. p.,
direct. execut.

S. Raicu, m. p.
comptabil.

Direcțiunea:

- Dr. Lazaru Petco m. p.,
președinte.
Antonescu m. p.,
vice-președinte.
Dr. Vuia m. p., I. Papp m. p., Georgiu Lazaru m. p., Karacsony m. p.,
Mihailu Velic m. p., V. Mangra m. p., Aurel Suciu m. p.,
Dr. Nicolau Cioclanu m. p.

Bilanțul prezentu examinându-se, conform legilor și statutelor s'a aflatu întru tôte esactă și cărțile ținute în bună regulă.

Arad, 6 Februarie 1892.

Comitetul de supraveghere:

- Ioan Popescu m. p.,
președinte.
Petru Grozda m. p., Nicolau Marcu m. p., Vas. Papp, m. p.

771, 1—1.

CONVOCARE.

Domnii acționari ai institutului de credit și de economii „Mureșiana” sunt invitați în sensul §-lui 16 alii statutelor la

a IV-a adunare generală ordinară,

care se va ține în Reghină la 23 Martie n. 1892 la 9 ore a. m. în localul institutului.

Obiectele ordinei de zi sunt:

1. Raportul direcțiunii și a comitetului de supraveghiere.
2. Deciderea asupra conturilor și asupra împărțirii profitului curat.
3. Alegerea unui membru în direcțiune în locul celui eșind prin sortare.
4. Alegerea comitetului de supraveghiere pe anul curent.
5. Inmulțirea capitalului social.
6. Eventuale propuneri.
7. Esmiterea celor doi funcționari pentru verificarea procesului verbal al adunării generale.

Domnii acționari, cari voiesc a participa la adunare, sunt rugați a-și depune acțiunile la biroul institutului înainte de adunare.

Reghină la 7 Februarie 1892.

Direcțiunea.

769,1—1

Bursa din Bucuresci din 10 Febr. n.

Valori	%	CUMPE
Benta română perpetuă 187b	5%	100.1/2
Benta română amortisabilă . . .	5%	99.3/4
ditto	4%	83.—
Benta rom. (rurale convertite)	6%	101.1/2
Oblig. de stat C. F. Române	6%	—
idem idem	4%	—
Imprumutul Openheim 1866 . . .	8%	—
Imprumutul Oraș. Bucuresc . . .	5%	—
idem idem din 1884	5%	92.1/4
idem idem din 1890	5%	93.3/4
Impr. or. B. cu prime Loz. fr. 20 . .	7%	—
Credit fonciar rural	5%	97.3/4
idem idem	7%	102.1/4
Credit Fonc. Urb. din Bucuresc . .	6%	101.1/2
idem idem	5%	92.1/2
idem idem	5%	83.1/2
Credit Fonc. Urban din Iași	10 fr	276.—
Oblig. Casei Pensiunilor fr. 300 . .	V.N.	—
Banca Naț. ult. div. 83.—	500	1640.
Dacia-România ult. div. 30 lei	200	403.1/2
Naționala de asig. ult. div. 32 lei	200	—
Banca Rom. ult. div. fr. 15.—	500	—
Soc. Rom. de Constr. ult. div. 5 l.	250	—
Soc. Bazalt. Artif. ult. div. lei 30	250	123.—
Soc. Rom. de Hârtie ult. —	100	—
Soc. de Reas. ult. div. 15 l. aur	200	—
Societ. de Constr. ult. div. —	—	—
Societ. de Hârtie ult. div. —	—	—
Agio în Bursă	—	—
Rubla de hârtie	—	—
Banca Naț. a României	—	—
Scompt.	5%	—
Avansuri pe efecte	6%	—
vansuri pe Lingouri	6%	—

Cursul losurilor private din 10 Febr. n.

	cump.	vinde
Basilica	6.50	7.20
Trădit	135.—	185.50
Lary 40 fl. m. c.	54.50	55.50
Savig. pe Dunăre	124.—	126.—
nsbruck	23.—	24.—
krakau	21.75	22.—
albach	21.75	22.50
nda	56.—	57.—
alfy	53.50	54.50
rucea roșie austr.	17.—	17.40
dto ung.	12.25	13.80
dto ital.	12.—	12.50
udolf	20.50	21.50
alm	61.—	61.25
alzburg	24.25	25.25
t. Genoia	61.—	62.—
tanislau	29.50	30.50
rieitine 4 $\frac{1}{2}$ 100 m. c.	129.—	130.—
dto 4% 50	65.—	—
aldstein	36.—	37.—
indischgrätz	57.—	58.—
irbescl 3%	39.—	39.25
dto de 10	—	—
ueca h. ung. 4% franci	114.40	114.90

Știrile cerealelor din piața Brașov.

din 12 Februarie 1892.

Iara sau vitatea	Calitatea.	Valuta aus-	
		triacă.	fl. cr.
H.-L.	cel mai frumos	8	20
"	mijlociu	7	80
"	mai slab	7	30
"	Grâu mestecat	5	60
"	Săcară { frumôsă	6	—
"	{ mijlocia	5	80
"	Orz { frumos	4	80
"	{ mijlociu	4	60
"	Ovăș { frumos	2	70
"	{ mijlociu	2	50
"	Cucuruz	4	40
"	Mălai	3	60
"	Mazere	10	—
"	Linte	14	—
"	Fasole	5	—
"	Sămēță de in	10	—
"	Sămēță de cânepă	5	—
"	Cartofi	1	20
"	Măzêriche	—	—
kilă	Carnea de vită	—	48
"	Carnea de porc	—	48
"	Carnea de berbece	—	—
kile	Său de vită { prospēt	23	—
	{ topit	33	—

Ganz seidene Foulards von 85 kr. bis fl. 4.65 p. Met. (ca 4.50 versch. Deffins) gestreift farriert, bedruckt, u. — versch. roben- und stüppweise porto- und zollfrei in's Haus die **Seiden-Fabrik G. Henneberg** (K. u. K. Hofliefer.) **Zürich**. Muster umgehend. Briefe kosten 10 Kr. Porto.

Pentru dogari.

Unu număr de **50 dogari**, cari sciu lucra atât cu cercuri de fier, cât și cu cercuri de lemn, pot afla la momentul aplicații pentru timp îndelungat — de mai mulți ani — la un mare stabilită în România.

Condiții avantajoase.

O arvună în bani, cum și călătoria se plătesc înainte.

Românii vor fi preferați.

Pentru informații a se adresa în timpul cel mai scurt la administrația „Gazetei Transilvaniei“.

Avisu moșilor ciubarari din Munții apuseni!

770,1—1.

Anunțu

Apropiindu-se timpul pentru sēmănatu recomandă on. economi de-a cumpăra:

Pluguri universale din feru bătutu, cari ară într'o adēncime dela 3—14 (policari.)

Pluguri de întorsu, după sistemul celor din Hohenheim. **Mașini de sēmănatu**, cu 9—20 rēnduri.

mai departe:

Tăietori de paie și sfecle, pompe pentru mustul de la gunoiu, ciururi pentru grăunțe, „Trieurs“, mașini de mână și cu aburu din cele mai renumite fabrici indigene și străine cu prețurile originale ale fabricelor și cu condiții avantajoase pentru plată.

Franz Schnell,
Sárkány, lângă Făgărașu

759 6—6

Marea bancrută!

New-York și Londra n'au lăsat necruțatu nici continentul european și marea fabrică de argintărie s'a vedutu necesitată să dăruieșcă întregulu ei depositu în schimbul unei rēplate mici pentru muncă. Eu suntu imputernicită să indeplineșcă acestu mandat.

Eu dăruiesc

prin urmare ori cui, fiă bogatu ori sēracu, următorele obiecte pentru mica sumă de **fl. 6. 60.** și adevă:

- 6 cuțite fine de masă ou lamă veritabilă englesă.
- 6 furculițe de argintu patentu americanu dintr'o bucată,
- 6 linguri de argintu patentu americanu,
- 12 lingurițe de argintu pentru cafea patentu americanu,
- 1 lingură de argintu pentru supă patentu americanu,
- 1 lingură de argintu pentru lapte patentu americanu,
- 6 cesci Victoria englesesci,
- 2 candelabre de masă,
- 1 strecurătore pentru cēiu,
- 1 zaharniță,

42 bucăți la unu loot.

Tote cele 42 de obiecte susu amintite au costat mai înainte fl. 40 și acum se potu cumpăra pe prețulu bagatelul de fl. 6.60. Argintulu patentu americanu este unu metalu alb, care își păstrează colorea argintulu 25 de ani, despre ceea ce se garantează.

Cea mai bună dovadă, că acestu inseratū nu e

o șarlataniă

mē simtū îndatoratū în publicu, că ori cine, căruia nu-i convine marfa îi trimittu banii inapoi, nimenea însă se nu trecă cu vederea ocașiunea acēstă favorabilă de-ași procura acēstă garnitură pompoasă.

Se trimite numai cu rambursă postală sēu cu trimiterea înainte a sumei.

Cu deosebire recomandū pratul de curățitu aceste obiecte, o cutie dimpreună cu indicarea folosirei costă 15 cr.

P. Perlberg's Agentur
der verein. amerik. Patent-Silberwaaren-Fabrik,
Wien, I. Fleischmarkt No. 14.

Estrasu din scrisorile de mulțamită:

Am fostu foarte mulțamitu cu trimiterea D-Vostră a 42 bucăți cu 6 fl. 60 cr. și Vē rogū să mai trimiteți următorele obiecte.

Triest, 1 Iuni 1891.

Ernest cav. de Fumée.

Cu cele trimise am fostu foarte mulțamitu și rogū a'mi trimite aceleași încă odată precum și cele următore.

O bendorf ad Salzach, 18 Noemvre 1891.

Theres Stelzer.

750,4—4

Avisu.

Avemū onore a aduce la cunoscinta Onor. publicu, că am înființatū în acestu orașu, Strada Hirscher Nr. 3, în proprietatea d-lui **Mihaiu Korodi**, vis-à-vis de teatru, unu

Magazinū cu coloniale, delicatose de pescărie, brândărie și cārnărie de totu felulu afumate, subu firma socială de

V. N. Bidu & Geisberger

înscrisă la Onor. Tribunalu localu.

Esperiența dobindită de mai mulți ani în acēstă branșă, ne pune în plăcuta pozițiune a spera, că ne veți onora cu totă încrederea D-vostră. Rugându-vē să bine-voiți a lua notă de semnăturile nōstre, rēmānemū

Cu deosebită stimă,

V. N. Bidu & Geisberger.

D-nul Vasilie N. Bidu va semna: V. N. Bidu & Geisberger. D-lu Fritz Geisberger va semna: V. N. Bidu & Geisberger.

768,3—2,

Ajutoru grabnicu și siguru

pentru

SUFERINTE DE STOMACHU ȘI URMARILE ACESTORA!!

Mijloculu celū mai bun și eficace pentru mântinerea sănătății, curățirea sucurilor precum și a sangelu și pentru promovarea unei mistuiri bune este deja pretutindenea cunoscutulu și plăcutulu

„Dr. Rosa's Lebens-Balsam“.

Acestu balsamū preparatū cu îngrijire din erburile alpine cele mai bune și tă măduțore se dovedesce ca forte folositoru în contra tuturor greutăților de mistuire cārcei de stomachu, lipsa de apetitu, rigăelei, congestiunilor, haemoroidelor etc. etc. In urma eficacității sale a devenitu acestu balsamū acum unu siguru și doveditu **medicamentu de casă popularu.**

Sticla mare costă 1 fl., mică 50 cr.

Mii de scrisori de recunoscintă stau la dispoziți!

FIȚI ATENȚI!!!

Spre a evita înșelătorii, facu pe fiecare atentu, că fiecare sticlă cu **Dr. Rosa's Lebens-Balsam**, care singuru numai de mine este preparatū după receta originală, este învelită în hărtia grosă albastră, care poartă în lungulu ei inscripția: **Dr. Rosa's Lebens-Balsam** din farmacia „zum schwarzen Adler“, B. Fragner, Prag, 205—3“ în limba germană, boemă, ungară și franceză, și cari suntu provēdate cu alăturata marcă a abriei luatū sub scutul legalu.

Dr. Rosa's Lebens-Balsam

Veritabilu se pōte procura numai în

Depositulu principalu alu producătorulu

B. Fragner,

Farmacia „Zum schwarzen Adler“
Prag 205—3.

In Budapesta: la farmacia I. von Török.

Tote farmaciile din **Brașovū**, precum și tote farmaciile mai mari din monarchia Austro-ungară au deposite din acestu balsamū de vieță.

Totu de acolo se pōte avea:

Alifa de casă universală de Praga

(Prager Universal-Haussalbe)

unū medicamentu siguru și prin mii de scrisori de mulțamire recunoscutu în contra tuturor inflamațiunilor, rănilor și umflăturilor.

Acēsta se 'ntrebuințeză cu succesu siguru la inflamațiuni. la stagnațiunea laptelu și întărirea țitelor cu ocașiunea întercării copilulu, la abscese, ulcere, pustule cu puroiu, carbuncule; copturi la unghie, la panariții (ulcerațiuni) la degete, la întărituri, umflături, tumōrea glandulelor limfatice, lipome etc. — Tote inflamațiunile, umflături, întărituri se vindecă în timpul celū mai scurtu; la casuri însă, unde s'a formatu deja puroiu absorbē buba și o vindecă în timpul celū mai scurtu fără dureri.

In cutiōre a 25 și 35 cr.

FIȚI ATENȚI!

De orice alifa de casă universală de Praga se imiteză forte desu, facu pe fiecare atentu, ca singuru numai la mine se preparēză după receta originală. Acēsta este numai atuncu veritabilă, decă cutiōrele din metalu galbinu, în cari se pune, suntu înfășurate în hărtia roșă pe care s'affă tipărită în 9 limbi explicațiunea cum se se întrebuințeze. împachetate și în cartōne vinete — cari suntu provēdate cu marca fabricei de mai susu.

Balsamū pentru auđu.

(Gehör-Balsam)

Celū mai probatū și prin multe încercări celū mai temeinicu medicamentu pentru vindecarea auđulu greu si spre redobēndirea auđulu perdutū. 1 Flacon 1 fl. 603,26—19

Avisu d-lorū abonați!

Rugām pe d-nii abonați ca la reînnoirea prenumerațiunilor binevoiască a scrie pe cuponulu mandatulu postalū și numeru pe fâșia sub care au primitu diarulu nostru până acuma.

Domnii, ce se abonează din nou, se binevoiască a scrie adre lāmurtū și se arate și posta ultimă.

Administraț. „Gaz. Trans.“